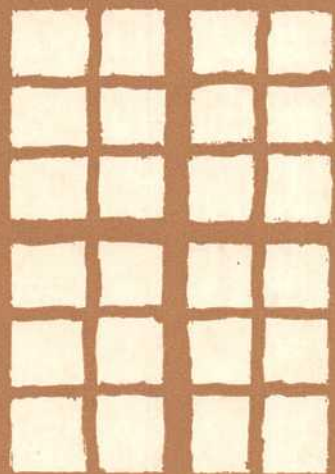

Hans Mølbjerg

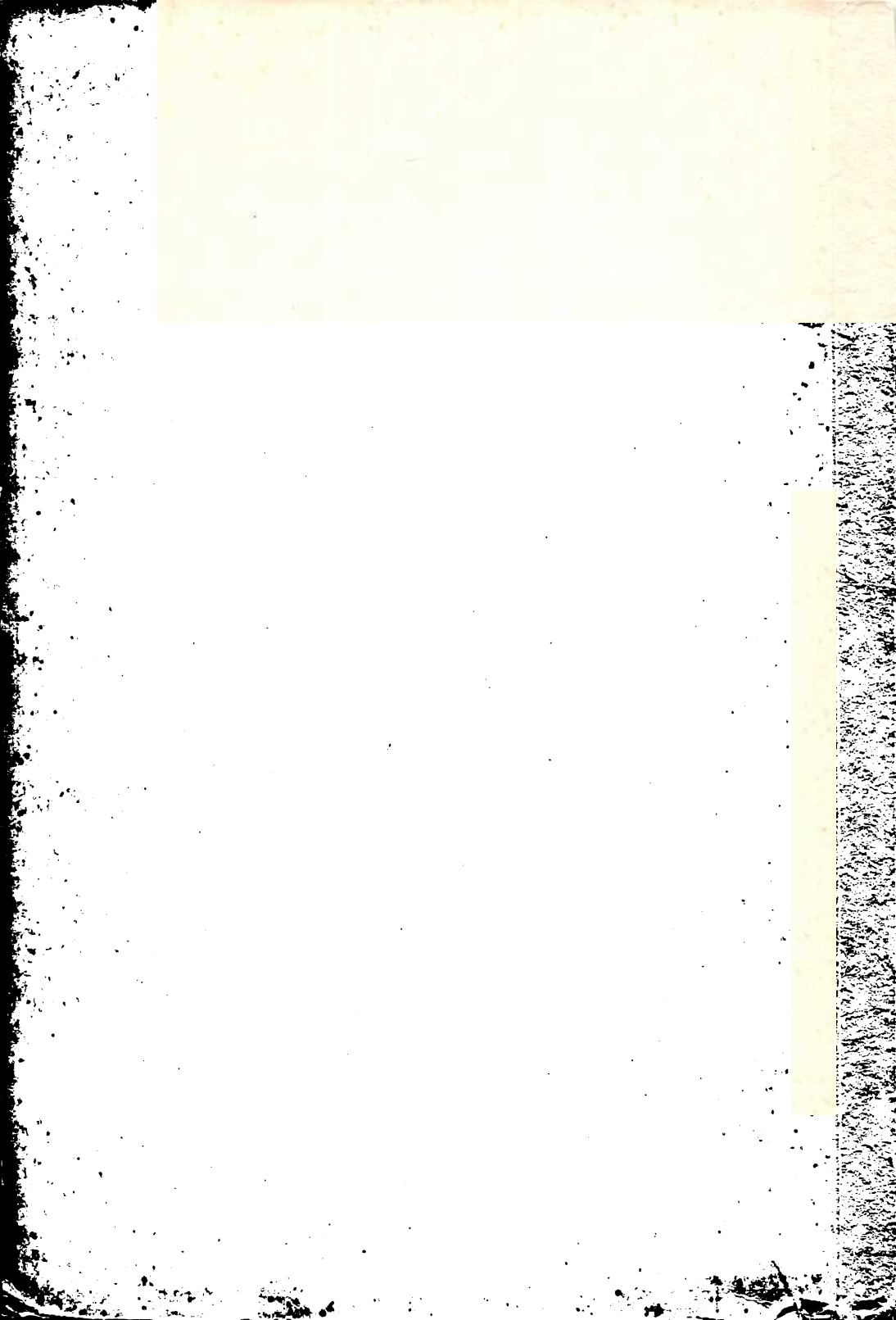
REGENSEN

SCHULTZ

Hans Mølbjerg REGENSEN

SCHULTZ

REGENSEN

*Omslag
af
forfatteren*

©
HANS MØLBJERG
1965

Hans Mølbjerg

REGENSEN

SCHULTZ
KØBENHAVN

1965

FØRSTE KAPITEL

Horisonten forskød sig i stjerneløst måneskin. Rygsækkene tyngede. Begges fodslag var ens.

I Savoyen genlød deres natlige skridt endnu mod en bjergbys skodder. Hunde gøede rasende fra lukkede gårde. Uden nattely sov de på åben mark.

I Marseille slap pengene op. Et skib lå i havnen. SS Gyda av Bergen fragtede foderkager til danske provinshavne og gik ind til Frederikshavn efter kul. De afmønstrede og fortsatte til fods.

Natten åndede af overstået høst. Asbjørn indsnusede den åbne jord. Han var standset og ventede.

– Den fortabte søn vender hjem, konstaterede han.

En hund tudede langeligt. Galgebakken rejste sin sorte silhouet.

Niels gik tungt foroverbøjet. Gården havde svigtet med Biten. To gode lagener var hjemsendt til vask og ombyttedes med opsprættede flormelsække.

Lademuren stod frem og måne-kalkedes. »*Som en tyv om natten*«, lød hævnen. Hundehullet vendte ud mod gårdspladsen. De gik bag laden og kostalden. Klokken var mellem tolv og ét.

Under mirabelbuskene stod mælkejungerne. Lågene var stille på skrån. Det nærmeste slap med fin metallyd.

I døren til vaskerummet kom Asbjørn frem med et pottemål. Den islandske sweater tegnede en kraftig overkrop.

Mælken gled læskende ned. Man skiftedes. Natsværmerne lyste omkring mirabellerne.

– Nej, jeg er ikke færdig, sagde Asbjørn. Hans konstitution indebar et særligt væskebehov.

Niels tog kruset ind og vaskede det af. Fløden ville ellers sidde i et tykt forræderisk lag.

– Nej, sagde Asbjørn med juridisk klarsyn. Han tog det renvaskede mål, stak det i en spand med syrnet mælk og stillede det uafvasket tilbage.

Det pustede tungt. Køerne havde ligget og sovet sådan siden sidst. Månen tegnede sin stribe i hver vinduesfordybning. Der var blevet lavt til loftet. To skygger gled hen over broen.

I laden fandt de sække til underlag. I tavshed bredtes soveposerne ud under asketræet. Hunden sov inde bag lademuren. Trætheden arbejdede lidt og sank ned i jorden. Asbjørn vendte sig om og skuttede sig.

Asketræets grene vred sig som et olietræ. Niels sov under dets blade som en fremmed. Omgivet af længernes kalkede grav.

»En nat i Biskayen . . .« Messedrenden på SS Gyda sang falsk oppe fra puppen. En skramlen af træsko kom nærmere for at standse brat op.

Øjnene løb fulde af lys. En skikkelse stod lidt borte, usikkert skulende mod de to i soveposerne. Karlen havde trallet et ekko af Laurids' sørgelige viser om troløshed og den stille seng på hospitalet.

Den store Grand Danois vågnede og trak i sin lænke. Den gøede med grov røst.

Hidsige skridt kom fra bryggerset.

– Hvad er det her? Jakobs stemme var forurettet. Kunne nogen finde på at slå sig ned på hans gårdsplads?

– Hvad . . . Er det Niels, stammede han. Der stod en kamp i hans ansigt. Hvor kommer du fra?

– Fra Marseille.

– Men hvad ligner det og sove her midt på gårdspladsen. Som om vi ikke har sengeplads.

– Vi kom sent. Vi ville ikke vække nogen.

– Og hvad er det for en, sagde Jakob med et blik mod den anden sovepose. Stemmen var igen bøs.

– Det er en der har været med.

Asbjørn kikkede ud af sin rævesøvn.

– I skal skam være velkommen, sagde Jakob. De skulle ikke få indtryk af andet. Se nu og kom indenfor. Det her var en uorden. Jakob så over mod ladedøren. Karlen stod og hang for at følge optrinet.

– Det går jo storartet, grinede Asbjørn og strakte sig.

Niels rullede sig ud af soveposen og gik hen og snakkede med hunden. Den lod sig villigt klappe.

Jakob viste sig igen i bryggersdøren. I hånden holdt han pottemålet, fyldt til randen af nymalket mælk.

– Så det er jer der har været i mælken! Han nød at afsløre dem. Men nu skal I få sødmælk. Det andet gir vi alligevel kun til grisene.

– Det er alt for meget, sagde Niels.

– Sådan noget sludder, lo Jakob. Men nu skal I komme ind og få kaffe. Det så sært ud, at de lå der. Mælkevognen kom tidligt.

– Det smager vidunderligt, kvitterede Asbjørn.

De rullede soveposerne sammen og ordnede efter sig, sådan som de gjorde hver morgen efter en overnatning.

– Hvordan er I egentlig kommet hjem? spurgte Jakob. De sad bænket i et lille lidt tilfældigt møbleret rum, der var vundet ind bag køkkenet som en slags folkestue.

– Tag nu ost på brødet, sagde han og skød mejeriosten hen foran dem.

Asbjørn høvede endnu engang og satte sig til rette. De var kommet hjem med skib, forklarede Niels.

– Hvordan, de skriver så meget i avisen. Kan det være rigtigt at de ligefrem laver til krig?

– Det kunne de forsikre om. Asbjørn havde styrket sig og overtog ordet. I Tyskland var vejene grå marcherende kolon-

ner. Paris var én militærparade. Den 14. juli defilerede et korps af senegalskytter, store flotte karle. Om og om igen spillede de samme hidsende march. Med mellemrum hvirvlede de trompeten op i luften. Det slyngede spytet ud.

Døren stod åben ud til køkkenet. Væggene var endnu okker-gule under det røgsorte loft. Bag vinduets køkkenblåt blændede lademuren.

En bog om fjerkræavl stod ved siden af PRÆSTEGAARDEN I HARZEN og ANDAGTSBOGEN. Niels rakte en arm ud. Bogen slog op på en firkløver: Først kom den hvide Hest, saa kom den røde og den sorte. Til sidst kom den gule Hest, og han som sad paa den, hans Navn var Døden.

Et kavalleri-regiment dukkede op ved Verdun. Tilhylede arabere på hvide heste.

Sorte senegal-tropper lossedes i Marseille. Om aftenen strømmede de til bordellerne og omsatte papirpengene i naturalia.

Jakob havde sine tanker. Priserne ville stige. Han så på uret og rejste sig.

– Nå, sagde han. Det her går ikke.

– Det er ikke fordi I absolut skal gøre nytte for føden, sagde han. Men en af jer kunne måske hjælpe mig lidt i laden. Han kunne så sætte karlene til noget andet.

– Det kan Asbjørn, sagde Niels. Asbjørn pralede af sine færdigheder. Som barn tilbragte han sin fritid på bondegårdene. Skolelærerens kloge dreng.

Kornet lå aftærsket og ventende. Asbjørn fejede sammen og overtog svinget.

– Hvad går Niels egentlig og laver? Passede han mon sine ting?

Rensemaskinen puffede sit støv op i laden.

– Han er skam meget dygtig, sagde Asbjørn solidarisk. Ellers var han vel ikke kommet ind på Regensen. Han satte også sig selv i relief.

Jakob skovlede kornet op. Kærnerne gled rensede ud på logulvet.

– Du kunne ellers nok bli noget af en landmand, sagde Jakob.

Lofstrappen havde stadig sine knirkende trin. Støvet stod endnu i næsen og lå på sække og kasser deroppe. En kat standede sin tigerstribede færden og så fosfor-lysende mod Niels.

Op ad skorstens-soden hang posen med snavsetøj. En hånd følte frem til to lagener af udmærket lærred.

Minderne stank af støv. De ville spejle sig køligt i mergelgravene.

Stykket omkring gravene var græsning. En enkelt vibefedt stod klæbrig tilbage, fangede sit offer, krøllede sammen og sugede til sig. Græsset stod frit og ville ikke kendes ved ham.

Han havde lukket sig inde i bøgerne som om et fortabt punkt.

Vandfladen lå kold som en marmorplade. 14. juli så ham sidde alene ved et bord. Pladsen foran larmede og kørte i karussel. På bordets hvide flade skrev han sit regnebræt. Kvinderne stod øverst.

Jern-Arme Blik-Tarme
Messing-Røv med Gevind:

Andenkarlen blinkede underfundigt og rullede sigende med øjnene.

Også forkarlen lod øksen synke. To rødder var hugget over. Træet stod endnu med grønne blade. Det lignede et drab.

– Vil I så holde op med det dér, hvæsedet det henne fra gavlen. En furie kom flagrende i sort natkjole. Håret var uredt. Ansigtet blegt.

– Vi gør som vi har fået besked på, sagde forkarlen. Han kørte ellers traktor.

– I haven er det mig der bestemmer. Vil I se til og få de huller fyldt til igen.

– De to rødder er hugget over.

– Så er der vel én tilbage. Det her ska Jakob komme til at fortryde.

Bitten blev stående. Der skovledes til, og jorden sparkedes på plads. Niels stod som pinlig tilskuere.

– Hvad er det, sagde hun og opfattede ham som en uorden. Hvordan kommer du her?

– Nej, nu ska du allievel se, sagde Jakob og trak Asbjørn hen mod vinduet. Han havde ikke uden bagtanke sat karlene til at fælde træet. Nu der var en slags fremmede, ville hun vel beherske sig og ikke gøre sig til grin. Der måtte ikke laves om på noget.

– Men hun har vel bragt penge med sig?

– Næ, det var nu ikke noget der betød noget. Hendes forældre ville ikke støtte i starten. Pengene var vokset fast ved dem. Blot den kælling ville holde op med at skabe sig. Jakob fortrød sin åbenmundethed.

Han havde taget Asbjørn med over i den længe, som Kesse i sin tid murede op. Den var nu blevet til et stort rugerum med en række elektriske maskiner.

– Det er så småt meningen at jeg vil gå væk fra landbruget, sælge køerne og holde mig til kyllingerne og markerne, forklarede han.

En del af laden var fyldt med redskaber. Traktoren lejedes ud om dagen. Hans egne marker blev pløjet og sået til i projektørlens. Karlene arbejdede på skift.

– Hvad er det, har du også bil?

En ældre Ford stod umotiveret i vognskuret. Severin havde den stående, forklarede Jakob. Han arbejdede på en forsøgsstation i nærheden.

– Er middagsmaden snart færdig? brummede Jakob. Man satte sig til bords. Maden lod vente på sig.

– Der kan ikke fyres uden tørv, sagde Bitten. Og der var ingen tørv i tørvekassen.

Karlene skjulte ansigterne over søbemaden, der endelig blev sat ind. Bitten rørte den ikke. Hun så på Jakob. Han spiste nervøst og usikkert.

– Hvorfor har I ikke en pige? sagde Niels for at sige noget.

– Nå, det tror du, sagde Bitten. At han sku ha sådan en ung en gående. Nej, så vil jeg hellere ordne det hele selv.

– Det er ikke sådan og bo på landet, sagde Jakob. Han henvendte sig til Asbjørn og anslog en skæmtsom tone. Her blir der lagt mærke til alting. Hade det nu været i byen, kunne jeg ta en ung og smart »sekretær«. Forretningen voksede jo hele tiden.

– Det ka du nok snart få lov til, sagde Bitten. Vær du glad at træet ikke blev fældet.

– Det går nok ud af sig selv. Ellers ka jeg gå ud en nat og hælde saltsyre ned til det.

– Så ved du hvad der sker, sagde Bitten. Hun ville tage hjem til sin mor.

– Ka I så holde op, I svin! skældte Bitten, hvid i ansigtet. To fluer forenede sig summende i vindueskarmen. Blot hun kunne fange dem og trække den grimme tråd ud af hannen. Hun måtte nøjes med at tvære dem ud til en blodig plet på ruden.

Telefonen ringede. Jakob lo højroset til en af sine kunder.

Hønsene fra gården spredtes ud over stubbene. De vendte hovedet på skrå. Plovjernene trak deres lange lige fure og standsede, mens hestene vendte. Karlene ludede og fulgte Niels med øjnene.

Diget var sunket. Her havde de engang deres hemmelige hule op mod fjendtligt territorium. Foran rejste sig tre sorte skeletter. De vred grenene mod en glemt høstmorgen. Niels tog fat i en gren. Den knækkede. Uddød og porøs.

Markerne var tomme. Luften fyldtes af kålrabi. Bladene krusedes. Rødderne trak den sidste næring op af jorden.

Thise Bakker stod klart forude. Der var skovet dygtigt. Kirken stod hvid i sin kalk.

Det kom til ham i åbne marker og lukkede plantager. Med hvert skridt steg noget i ham. En lyst som med en kvinde. Alt fik en mærkelig glans.

En hane galede fra en af gårdene. Det lød som mod en klipvæg en morgen i Sydtyskland. Et ekko stod i sindet. En horisont var brudt.

– Hvor har du været henne?

– Jeg har gået en tur, sagde Niels.

– Du ska ikke bilde mig ind at du har gået omkring på markerne i alle de timer. Du har været et sted henne. Bitten var stædig.

– Du har nok besøgt en gammel kæreste.

– Hvad er det for sludder, afbrød Jakob. Han kom med karlene ind til aftensmaden.

Asbjørn havde været hos smeden med en hest. Han var så »uheldig« at tage fejl af vejen og red omkring det meste af eftermiddagen.

– Nå, det er din livret, sagde han til Niels. Fadet gik rundt med middagsmaden på en anden måde: kartoflerne var nu stuvende, og bagefter fulgte tallerkenen med stegt flæsk. Kældereren åbnede sin sure skakt ned i jorden, saltlagen stod harsk op af karret. Tallerkenen gik urørt forbi.

– Jeg troede man nu havde køleskab på landet, sagde han.

– Det har vi skam også, sagde Jakob.

Han havde købt et stort køleskab hjem. Men han havde glemt at spørge Bitten. Det stod ubenyttet på sjette måned.

– Hvad er det? Er det ikke sødmælk! Niels var meget forbavset, han skænkede op og smagte vantro på kærnemælken.

– Jamen det er skam det allersundeste. Jakob tog kanden og fyldte demonstrativt sin kop. Karlene var til stede.

– Jeg troede ellers det sku være øl, sagde Bitten. De gik vist og drak øl derinde på Regensen.

– Ja, sukkede Asbjørn. De var ellers lige blevet vænnet til den daglige liter rødvin. I alkoholprocent svarede det til 6 bajere.

– Så har I suleme været godt svirende! Bitten var der straks.

– Ikke spor, sagde Asbjørn. Ens konstitution ændres med klimaet. Og rent bortset fra at alles væskebehov ikke var ens, var det enhvers menneskeret at drikke sig ihjel. Han ville ikke sige, det direkte stod formuleret på den måde i Grundloven. Men den personlige frihed var enhver sikret ved loven.

– Sikke noget snak! Jakob lo usikkert. Bitten stirrede udslukt på Asbjørn. Han var et sært menneske.

– Jerik var her i ferien, fortsatte hun, henvendt til Niels. Han var så flink til at hjælpe. De sparede en daglejer. Han var ikke ked af at bestille noget. Niels sagde ingenting.

– Personligt kan jeg godt lide at arbejde på landet. Men kun for min fornøjelse, sagde Asbjørn.

– I kender ikke landbruget, sagde Jakob med eftertryk. Det indebar en trusel.

– Det *skal* altså være en sur pligt, sagde Niels.

– Nej, sagde Jakob. Sådan sku det heller ikke forstås.

Bitten forstod ikke, at de sådan kunne tage med et skib fra Marseille, eller hvor det var. Så skulle de have en søfartsbog.

– Det har vi også, sagde Asbjørn. Den kan enhver købe i Toldbodgade formedelst 35 øre. Forøvrigt havde han tidligere sejlet på østen med et af Ø.K.s skibe.

– Men Niels duer vist ikke til sådan noget, mente Bitten. Han var i hvert fald umulig til landbruget. En dag faldt han i søvn bag tromlen. Hesten standsede. Niels faldt over tromlen med næsen i jorden.

– Det gjorde han skam fint, affejede Asbjørn. Han bankede rust og oljede dæk så godt som nogen. De var indskrevet i søfartsbøgerne som jungmænd.

Karlene skottede beundrende til Asbjørn.

– Hvordan, spurgte Bitten taktløst. Er I forlovede eller hvordan?

Asbjørn svarede pinligt berørt, at den slags spørgsmål var man ikke pligtig til at svare på.

– Hvorfor har I ingen børn endnu, spurgte Niels i frontalt modangreb.

– Nøj, svarede Bitten.

Jakob bladede i telefonbogen. Karlene rejste sig og skubbede sig forbi Bitten.

– Jeg troede ellers sommerferien var vel overstået, sagde hun frem for sig. Så der ikke sku komme flere fedtede fingre på mine møbelbetræk.

Ud over Jerik havde Mariane været der en uges tid.

– Skidefint, sagde Asbjørn. Startnøglen sad i bilen.

Et halmstrå blev stukket ned i benzintanken og aflæst. Asbjørn var intimt fortrolig med situationen hjemmefra. Forsigtig blev den knirkende vognport skudt op. Nænsomt skubbedes bilen baglæns ud i gården og videre gennem porten.

Det var en fordmodel af samme type som faderens. Asbjørn satte sig ved rattet og startede med mindst mulig støj. Med slukkede lygter listede den stjalne vogn op til grusvejen og svingede til venstre mod stationsbyen.

– Du skal også lære og køre, sagde Asbjørn. Under turen havde han belært Niels, først om teknikken i auto-stop og om arbejdet til søs. Nu skulle han føre ham ind i teknikken.

Vognen standsedes, og de skiftede plads. Asbjørn indledte med et teoretisk foredrag og bemærkede anerkendende, at Niels straks udviste en vis nonchalance i sin placering. Dette var meget vigtigt. I modsætning til det øvrige kunne det ikke læres.

– *Koblingen ud*, beordrede Asbjørn, da Niels havde placeret fødderne, som de skulle. *Så langsomt slip!*

Nu skete det lille under. Motorens kræfter spændtes for, og man lod sig føre af sted.

– Man kan ikke leve i det 20. århundrede og ikke beherske teknikken i form af en motor, docerede Asbjørn. Han berettede med humoristisk foragt om en akademiker, der i æstetisk hovmod pralede af ikke at kunne pumpe sin cykel.

Niels hørte ikke efter. Han følte magten i rattet, der skulle samarbejde med farten.

– Det går helt fint, erklærede kørelæreren. Så standser vi ved første telefonpæl. *Koblingen ud! Bremserne i!* – Udmærket. Asbjørn overtog rattet. De fandt en tank i stationsbyen. Det lykkedes at kalde nogen op til at betjene. De købte kun benzin til at køre til Løkken og tilbage igen.

Med Asbjørn ved rattet gik det hurtigt vestpå. Gennem den øde ferieby til sidst og ned til den brede sandstrand, der lå som en åben væddeløbsbane.

Bølgerne rullede mørkt mod stranden ude fra deres korte sømandsliv. Løkken Badehotel lå med oplyste ruder.

Lokalet lå grelt belyst med en stor tom tribune, et tomt dansegulv og nogle gæster i et hjørne. Eftersæson.

Et gunstigt kursforhold under rejsen havde givet dem fornemmelsen af at kunne sætte sig ind hvorsomhelst. En tjener så dem takserende an.

– Hvad er billigst? sagde Asbjørn, grumt hævet over tjenerbedømmelse.

– Nå, hvad mener du? sagde Niels.

Tjeneren stillede med opbud af al sin nedladdenhed to citrongule vand foran dem.

– Jeg mener at det holder vi ikke til.

De ville tage af sted snarest. De kunne tage landevejen sydpå og gøre et ophold hos Asbjørn. De skulle først være på Regensen lidt ind i september.

Jeg ved ikke om jeg har fortalt dig det, sagde Asbjørn pludselig oplivet. Der var lige blevet bygget ny gymnastiksal til hans fars skole.

– Det blir alle tiders badmintonhal.
Det blev besluttet, at den skulle afprøves snarest.

– Er I vågne, spurgte Jakob. Det lød som en befaling.
– For det vil jeg sige jer at I skal ikke lave fler af den slags streger her.

På gulvet lå biltyvene rullet sammen i deres soveposer og lod sig ikke forstyrre. Jakob gik igen, men kom lidt efter tilbage. Han vågnede ud på natten og så de friske bilspor.

– Jeg ved godt I har taget bilen. Det hade jeg allievel ikke ventet.

Asbjørn rejste sig langsomt op på albuen.

– Jeg kender ikke Severin personligt, sagde han. Men jeg er da overbevist om at han ville ha lånt sin bil til os lige så vel som til en af sine andre brødre.

– Hvad skal det sige? sagde Jakob befippet.

– Det skal sige, fortsatte Asbjørn, at rent juridisk kan det være lige så forkasteligt at De benytter vognen. Den er, så vidt jeg har forstået, blot stillet i garage her.

Jakob havde været så letsindig at betro Asbjørn, at han efterhånden brugte bilen hver dag. Den havde stået der i et halvt år.

– Medmindre, fortsatte Asbjørn, De har en skriftlig fuldmagt der gir Dem rådighedsret over vognen. Ellers forstår jeg ikke hvad der overhovedet tages på vej for i den anledning. Det må bli et forhold mellem Severin og Niels.

– Skriftlig fuldmagt, fnøs Jakob. Han var snart træt af den prokuratorsnak.

Han havde travlt og gik. Lidt efter kom han igen.

Han ville gerne vide, hvor længe de blev.

Niels oplyste, at de tog af sted næste dag.

Sagen var, forklarede Jakob, at de gerne skulle have nogen tørv kørt hjem.

Hvis de ville tage ud i kærene og læsse en vogn, så skulle

han komme senere og køre den hjem. De skulle ikke ligge der på gulvtæppet. Han ville helst have dem så langt bort som muligt. Niels og Asbjørn indvilligede. De stod op og gjorde sig klar, inden Bitten vågnede.

En jordvej gik gennem høje brinker ned til kærene, der var stykket ud i lodder. Her gravede hver gård sine tørv. Dybe vandhuller stod igen med gennemsigtige hundestejler.

Tørvene kubedes sort. Mange lå blot stablede i rækker. Solen bagte. Det var nok at vende dem og nogle timer efter skovle dem i en vidjekurv.

Syden havde brændt deres hud. De havde nøgen overkrop og lignede farvede. Arbejdet var ukompliceret, krævede blot konstant bøjet ryg. Række op og række ned i lang ensformighed. De var slaver på plantagearbejde.

Klokken blev tolv. Andenkarlen kom med en madpakke og besked. Jakob kom senere. De kunne blot fortsætte. De spiste de tørre klemmer. Der var ikke tænkt på væskebehovet. De gik en tur omkring i mosen og tog fat igen. Tørsten tirrede dem.

En pige kom cyklende og gik i gang med at vende tørv på stykket overfor. De stod stille og rettede ryggen. Hun bøjede sig og vendte sine tørv. Hun var kraftig.

Ternene på kjolen brødes i bue under hendes bevægelser. Hun havde sunde ben. De fortsatte op under kjolen.

Hun tændte noget i dem. Asbjørn benævnedes det over for sig selv som »kvindehunger«. Et behov var nødtørftigt blevet dækket i Marseille. Pigen overfor spandtes ind i ubestemmelige forestillinger om en voldtægt.

En stum jalousi voksede mellem dem.

Det var i Van Goghs celle i St. Rémy. En kvinde i udfordrende badedragt viste dem ind, og den kvindeløse Van Gogh stirrede gennem reproduktionerne på de nøgne vægge. Hvem af dem gjorde mest indtryk?

– Skubber du, snærrede Asbjørn. Niels var kommet til at

strejfe ham. Han blev ond og puffede til. Niels røg ud i tør-
vene.

Pigen overfor stod stille. Kæret var sort under en tårnhøj sky.

Niels sprang uventet i hovedet på Asbjørn, klemte til og
tvang ham ned. Det var en overrumpling. En vild forfølgelse
fulgte. Asbjørn stønnede. Niels blev klemt op mod en grav.
Efter en kort brydekamp smed Asbjørn ham ned i mudderet.

– Dit dumme svin! hylede Niels. Det var tarveligt at benytte
sig af sine kræfter.

Asbjørn stoltserede af sted. Det sås, at han havde tilskuer.
Niels svor en styg hævn.

Ved fem-tiden ankom karlen med en vogn. Det blev sent,
inden de nåede tilbage.

ANDET KAPITEL

. . . *anden gang* . . . *tredie gang*. De sad på en grusbunke med rygsækkene klar foran sig. Niels kastede den sjette sten mod telefonmasten foran.

. . . *syv* . . . *otte* . . . *ni*, fortsatte Asbjørn. De havde ti kast hver.

Det gjaldt om ikke at sigte, blot besinde sig på, hvor stolpen stod.

– *Ti*, noterede Asbjørn. Virkelig imponerende, sagde han surt.

Langt ude i landskabet kom en vogn imod dem. De havde allerede rygsækkene på og tog trætte skridt hen ad vejen.

– Det er en chevrolet, sidste model, sagde Asbjørn. Og jo, der var ingen på bagsædet!

De to personer foran så stift frem for sig.

– Fantasiløse mennesker, konstaterede de og gik tilbage til grusbunken. Dette trick med at se ligeud var væmmeligt. Bilisten skulle reagere. Så var det halve vundet. Eneste udvej var en beklagende armbevægelse ind mod et bagsæde fyldt med kufferter – eller at standse.

Bil nummer fire kørte forbi dem.

Nødtvungent opgav de det strategiske punkt og belavede sig på en længere vandring.

Asbjørn gik med optrukne skuldre. Han havde ikke sagt til forældrene, at han rejste. Men han skrev hjem, da de ikke kunne klare sig med den medbragte mønt. Beløbet skulle sendes poste restante til Marseille.

I tre dage sad de på posthusets trappesten: endelig kom brevet. Tre tætskrevne ark fra hans mor, lange bebrejdelser, som hurtigt var læst. »Penge ville blive sendt senere«, stod der til sidst.

I desperation gik de ned i det gamle havnekarver Port Vieux. Her traf de timmermanden fra SS Gyda.

Ulla havde tilbragt noget af ferien hos dem, stod der i brevet. Hun mente, det var en aftale, at de skulle på telttur i Sverige de 14 dage, hun havde ferie.

Han havde afskediget Ulla i foråret til fordel for en ny-erhvervelse, der svigtede ham et par måneder efter. Så var han taget af sted. Han stod i hvert fald ikke forældrene til regnskab for sit privatliv, og Ulla gjorde det beskidte at lade som om de stadig var forlovede. Han skulle have ladet hende sende penge og finansiere en række bordelbesøg.

En mastetop dukkede op. De nærmede sig Hobro.

– Kan du beskrive mastetoppen på SS Gyda? sagde Asbjørn og fortsatte selv. Den var af samme type som foran dem, nemlig en teleskopmast. Den øverste del kunne skydes ned i selve masten. En konstruktion, som oprindeligt blev indført for at muliggøre sejlads under broerne på Manchesterkanalen. Asbjørn havde en juridisk styrke i eksakte detaljer.

Også skorstenen kom til syne, gul og med en rød stjerne. SS Gyda skulle ganske vist til Hobro. Men den ville forlængst være sejlet videre til Kolding.

De hastede ned i havnen: *SS Gyda av Bergen* stod der på skibssiden. De kendte også andenstyrmand ombord. Og letmatrosen. De hilste. Der blev hilst tilbage.

Tilfældet svigtede ikke. Gydas last af oliekaner var for tung. Den måtte losse i Kolding først for at kunne stå ind i Mariager Fjord.

– Vi seiler til Holbæk i morgen. Hvis dere vil være med, kan dere tørne til med det samme, sagde kaptajnen. Han så dem gemytligt an, da de mødte op på broen.

De var hjemmевante, skiftede tøj og gik i gang.

– Der kan du selv se, hoverede Asbjørn. De sad allerede på en planke med to tovender hejset ned ad skibssiden på SS Gyda.

Asbjørn havde kort instrueret Niels, der bankede rusten af. Selv rensede han efter og strøg mønjen på.

Der var køligt. Skibssiden lå i skygge. En ram luftning stod op fra havnebassinet. De var lufthærdede og arbejdede kun iført shorts og løs skjorte.

SS Gydas sorte, stålpanerede skibsside steg skråt opad med isnende stålplader. Niels lod hammeren synke. Et hav af tristhed åbnede sig.

– Kedelig karl, tænkte Asbjørn: indadventd og selvoptaget. Det skulle blive husket.

Asbjørn så op. Førstestyrmands grå blik var rettet mod dem. Sådan så det dem an, da de mødte op i Marseille. Først den dag de afmønstrede, fik de deres skudsmål »flinke gutter til å arbejde«. I søfartsbogen var indført, at de forlod skibet efter eget ønske.

Linien slog mod flagstangen ude i haven . . . Niels vågnede: et reb slog mod masten. Han lå på en divan i radiotelegrafistens kahyt.

Morgenmaden spistes med lukkede miner. Så åbnedes lugen. Oliekagerne skulle losses inden 12 middag. Havnearbejderne stod sindigt ventende.

– Der mangler en mann i lasten, sagde andenstyrmand. Han var taljemand og havde opsyn med lasten. Vi må ha en av danskene.

– Det er noget for dig, sagde Asbjørn og skubbede Niels frem. Han blinkede underforstået til letmatrosen, der var winchman og passede spillet: Ned i lasten med studenten. Det lå under en sømands værdighed.

Letmatrosen lænede sig tilbage mod masten og så med et fjernt blik ind mod den lille by. Også her vågnede en jente.

Kokoskagerne skovledes i. Niels holdt sækken frem. Det var kendt arbejde hjemmefra. Under et af gulvene i laden stod det sødligt duftende kar. Gule fibre satte sig i øjenbryn og næsebor og på hans nøgne overkrop.

Der blev givet håndbajer i en pause. Niels skålede indforstået med sin makker. Sådan skulle det være. De kom om bord i Marseille og blev straks sat til at rulle de olieklitrede wirer sammen. – Skidt med tøjet, hvæsedes Asbjørn. Bukser og skjorte blev svinet til. En søndag om bord gik med at skrubbe dem rene med neglebørste og et stykke håndsæbe.

Taljemanden stak hovedet frem over lugen. Han gjorde sine notater og kikkede rundt i lasten.

Letmatrosen fløjtede hen for sig og lod den lange lige bom løfte sig i vejret og svinge sækkene ind over kajen.

Tovværket blev drevet ned i noderne med jern og kølle. Asbjørn tog ved lære. Timmermand hældte selv den flydende beg nedover. Kalfatring var betroet arbejde.

Timmermand hensejlede sin ungdom på Færøerne. Det var koldt og trist. Det blæste altid.

– Se her, sagde han under en pause. Han tog tegnebogen frem og viste Asbjørn et fotografi.

– En pike fra Marseille, sagde han fåmælt og med et solstrejf over ansigtet.

Asbjørn så på billedet. Han havde en god hukommelse. Under en skarp elektrisk pære dansede en matros med en halvnøgen pige. En grammofon larmede. I et hjørne sad Timmermand med en sjusket tøs. HER TALES DANSK, stod der nederst på et skilt, der henvendte sig til alle nationer. De ringede fortrøstningsfuldt på.

Timmermand bød dem en øl. De var danskere. Pigen tog en hårtjavs til side og så på dem.

– Hvordan er I kommit herved? sagde hun på tillempet dansk og med svensk accent.

– Vi er gået, sagde Asbjørn og fortav de anonyme bilister, der indimellem havde befordret dem.

– Gået! sagde hun med rædsel i blikket. Man kunne kun

sejle til Marseille. Hun så tomt på dem og vendte sig mod Timmermand.

– Har du ikke en gave til mig, sagde hun kælent, mens hun tog på ham. Så ska du få et billede af mig.

En tømt pakke Adamas, en rusten ske og en flosset stump avis grinede fra bunden af havnebassinet. Lugen var lukket, kalfatringen overstået. Armene var lænet mod rælingen. Øjnene sank sløve ned i det tanketomme vand.

Visse kemiske stoffer indgik i kokosfrugten, så også kopra, skallerne, der blev tilbage efter udvinding af oljen, blev et værdifuldt næringsmiddel. Asbjørn udbredte sig. Ernæringsfysiologi indgik i et af hans afbrudte studier. Niels hørte ikke efter.

– Hys, tyssede Asbjørn på sig selv. De lyttede intenst: *nord nordøst 1 – nord nordøst 2 – nord nordøst 3*, mumlede en stemme. De gik efter lyden og standsede i behørig afstand.

Skibsdrengen sad på en tovrulle og flyttede pegefingeren hen over en kompasskive. Frivagten nyttiggjordes til at lære endnu nogle streger: *nord nordøst 7 – nord nordøst 8 ...*

Han mumlede imens og så sig frygtsomt om. Det var søen uden kending af land, havets vidthenvejbare flade.

La gå forut. Alle mand var på plads, klar til at parere ordre. Maskinen var varmet op. Skruen meldt rørt. Landgangsbroen taget.

Allt loss forut, lød det fra broen.

Førstestyrmand stod forude. Trosserne skulle holdes fri af ankeret. Han holdt også øje med slæbebåden. Langsomt trak den Gydas forstavn bort fra kajen.

Hold an på akterspring. Med lavere stemme kommanderedes et STOP til maskinen. Trediestyrmand sendte meldingen ned til maskinmesteren, der svarede og parerede ordre.

Langsomt bak i maskin. Der telegraferedes slow back. Maskinen skruede skibets jernkorpus tilbage mod kajen.

La gå akterrossen, lød det efter endnu et STOP til maskinen.

Andenstyrmand var trossemænd agter. Trosserne skulle hales indenbords.

– Pass på for helvete! råbte Timmermand. Niels var kommet bagefter et øjeblik. En wire slog en løkke for at slå tilbage. Timmermand rettede den ud.

Ganske sakte forover. Der telegraferedes slow ahead. *Mittskips,* telegraferedes der til rorgængerens.

SS Gyda gled støt ud af havnen. Kajen med tilfældige tilskuere og byen og dens tage sejlede agter.

Lodsen overtog kommandoen. Omvendte koste viste kursen forude.

– Vidunderligt! Asbjørn stønnede demonstrativt under det kolde vand. De var færdige og gået op på puppen for at gøre sig i stand. Asbjørn prustede og strøg sin muskuløse krop. Hans selvglæde udgød sig også over Niels.

– Du har også fået skuldre, sagde han. Det er af at bære på rygsækken.

Niels trak sig hurtigt ud af den kolde bruser. Mod sædvane kunne han ikke med kulde. Han blev utilpas og satte sig.

Det var Asbjørns overbevisning, at Niels ikke var uden evner. Som en storebror i venligt lune lovede han sig selv at trække ham med til håndbold eller fri idræt. Han frottede sig og nød luften, der stod op fra fjorden.

En trolld hvirvlede vandet omkring skruen. Det skummede pilsnergrønt og ølbrunt og lagde en flad stribe midt i fjorden.

En ko brølede. Markerne lå nært til begge sider. Gårde gled forbi, mens motoren standsede.

Lodsens lille båd forsvandt ind i Mariager Fjord. . . SS Gyda stod ud i Kattegat.

Motoren lød ud over den blanke flade med et ekko bag horisonten. Himlen rødfarvedes og sank ned i det umærkeligt glidende vand.

– Vi får se om vi kommer til Gdynia, sagde kaptajnen med et blik ud over den blakkede flade. SS Gyda skulle videre til Polen og derfra tilbage til Bergen med en ladning jern. Der var forlydende om uroligheder.

Studenterne sad vandkæmmede i kaptajnens kahyt, omgivet af fotografier, skibsbilleder og tunge mahognimøbler betrukket med bredstribet fløjl. De var inviteret på cognac og et slag whist.

Niels meldte en hasarderet grand. Der spillede med blind makker. Kortene lå i bunken.

Næste gang var det Asbjørn. De ubesete kort reddede ham.

– Dere er unge mennesker, brummede kaptajnen overbærende. Han havde rejst sig og åbnet for radioen.

– Tre kløver, meldte kaptajnen, da en stemme lød bag dem:

MILITÆRE MÅL I EN RÆKKE POLSKE BYER BOMBARDERET – OVERVEJELSER I LONDON OG PARIS HAR RESULTERET I GENERALMOBILISERINGER I ENGLAND OG FRANKRIG OG OMFATTENDE SIKKERHEDSFORANSTALTNINGER OVER HELE EUROPA – ENGLAND GENNEMFØRER STRAKS VÆRNEPLIGT FRA 18-41 ÅR.

»Da kommt kein Feind herein«. Asbjørn diskuterede Siegfriedlinjen med en fanatisk morlil. En aften på en banegård. – Flyvemaskiner brummede syntetisk. En søndag eftermiddag over Lüneburger Heide. Hadets grå kolonner marcherede. . .

Reuters Bureau meddeler fra London, at en kæmpemæssig evakuering allerede er påbegyndt. Den omfatter 3 millioner børn, kvinder, blinde og vanføre. Herhjemmefra – Krigsministeriet meddeler: Regeringen har under den foreliggende situation besluttet at foretage indkaldelse af hjemsendte værnepligtige af fodfolket, rytteriet, artilleriet, ingeniørtropperne og

Bornholms værn samt af en derefter afpasset styrke til flyvetropperne, trænet og forplejningskorpset, lægekorpset, dyrlægekorpset og hærens tekniske korps. Marineministeriet meddelel: Der bliver i dag udsendt indkaldelsesordre til flåden og kystdefensionens mandskab.

– Jeg er en gammel mann, sagde kaptajnen. Vi ble torpedert to ganger under ubåt-krigen. Han skænkede endnu et glas cognac. Det tømtes i tavshed.

Jylland, øerne og Bornholm: Fremdeles skiftende vinde med temmelig varmt vejr, en række lokale regn- eller tordenbyger. Hist og her natte- eller morgentåge.

Mastetoppene duvede mod stjernerne. Der var mørkt og skyfrit. Ubeslutsomt drev de omkring på skibet.

En lempet søgte op og trak frisk luft. Hans øjne var hvide i et tilsmurt ansigt. Han dukkede ned igen og skovlede kul ind i det helvede, der drev SS Gyda af sted med 8 knob.

Skibet skulle ligge nogle timer foran indsejlingen til Roskilde Fjord og anløbe Holbæk klokken otte morgen.

Kajen lå med sine brosten og pakhuse. Asbjørn skottede usikkert. Han telefonerede fra Hobro. Hans yngre bror skulle køre dem det sidste stykke.

– Dere skal være velkomne en annen gang, sagde kaptajnen. Med selvfølelse bar de rygsækkene ned ad landgangsbroen.

En ældre fordmodel svingede op bag et pakhus. Asbjørns bange anelser bekræftedes. Faderen sad ludende bag rattet. Moderen spejdede forgrædt efter sin søn.

– Gudskelov, at du er kommet helskindet tilbake, græd hun.

– Hvad ellers, sagde Asbjørn. Han vejrede et ønske om, at han skulle være kommet noget til. Den pylren holdt han ikke til.

– Ja velkommen hjem, sagde faderen farveløst. De så usik-

kert mod den anden. Det var ham, der havde lokket deres dreng med sig.

– I skal ikke se ondt til Niels, sagde Asbjørn og præsenterede.

Asbjørn ville absolut køre. Det var helt urimeligt, fandt moderen. Han var træt efter så lang en rejse. De ville også gerne have en forklaring. Asbjørn satte sig resigneret.

Faderen brummede hen for sig. Asbjørn faldt straks over moderen. Det var ikke hendes skyld, når de kom helskindet hjem. Skrev han ikke udtrykkeligt, at de skulle sende penge omgående.

Midt i det hele havde forældrene dårlig samvittighed. Pengene var først blevet sendt for en uges tid siden.

– Hvad skulle vi ha gjort hvis grænserne blev lukket?

– Hade jeg vidst der blev krig, smågræd moderen. Men jeg vidste ikke hvad jeg skulle skrive.

– Du skulle ikke skrive noget som helst. Du skulle sende pengene.

– Så tænkte jeg også, snøftede moderen. At du kom måske hurtigere hjem når jeg ikke sendte penge.

– Du skal overhovedet ikke tænke, snærrede den hjemvendte.

– Men jeg *har* sendt pengene. Det ved far.

– Ja, men det var for sent.

– Forøvrigt synes jeg vil skulle lade private opgør ligge når der er andre til stede, sagde Asbjørn med finfølelse.

Faderen var et vrøvl og moderen håbløst hysterisk.

– Ja, det er også sandt, sukkede hun. Husk og se på det kønne landskab. Det var også sørgeligt, at de skulle skændes på så køn en dag.

Faderen brummede stadig. Moderen bekæmpede sin største sorg. Det var det med Ulla. Hun var sådan en ordentlig pige.

– Jeg ringede selvfølgelig straks til Ulla, sagde hun henkastet. Hun kommer lige fra kontoret og bliver denne weekend over.

Asbjørn sank sammen. Han havde meldt sig selv og blev afhentet.

De krydsflettede strenge gav en lille dump tone. Ketcherne prøvedes efter. Asbjørns yngre brødre havde en evne til at ødelægge tingene, mens han var væk.

– Skulle I ikke vente lidt. Så er maden færdig.

Asbjørn stillede støtterne op, syg af familiehysteri.

Gymnastiksalens hvide loft drejede langsomt. Niels satte sig på en sammenrullet madras. Gulvet foran ham gyngede i kvalme. Alt tonede ud i et grålys. Han hørte Asbjørns stemme. Den argumenterede og skar igennem.

TREDJE KAPITEL

– Da De boede på Regensen, hvilken forening var De da medlem af? Overlægen sad ved sit skrivebord med siden til den adspurgte.

– Scrap, svarede den unge Johansen.

– Det var jeg også selv, brummede overlægen. Hermed var sagen egentlig afgjort. Alle disse ansøgninger med intetsigende anbefalinger kunne kun vildlede.

– Visse private forhold har gjort at De først nu kommer med Deres ansøgning, siger De. Et øjeblik så han skråt over mod det unge menneske. Telefonen ringede.

Det var kirurgisk afdeling. Man var meget ked af at måtte forstyrre overlægen privat, men der var blevet kørt en patient ind fra provinsen. Sandsynligvis en akut blindtarm. Det var ikke lykkedes at få fat i hverken 1. eller 2. reservelæge.

– Hm, brummede overlægen ind i tragten. En blindtarm var ikke noget interessant tilfælde. Gør klar til operation. Jeg sender en kirurg med det samme.

– Hør, unge mand. Han vendte sig for første gang om mod Johansen. Da jeg begyndte min kirurgiske løbebane, gik det til på den måde at jeg af afdøde professor N. fik anvist en patient. Så kunne jeg vise hvad jeg duede til. Det var forøvrigt en blindtarm. – Nu får *De* chancen.

– Jeg kan betro Dem, sagde overlægen og fulgte det unge menneske til døren, at det endnu ikke er lykkedes nogen kandidat at slå en patient ihjel med en blindtarmsoperation. Men måske lykkes det for Dem.

Hvidt skar gennem den grå ækelhed. En bære kørtes ad endeløse gange. Et bord under elektrisk lys. Hænder og ben

spændtes fast. Instrumenter lagdes hørligt til rette. Maske på og tallene *to – tre – fire – fem ... ni – ti – tretten ...*

Han gik omkring på en grå havbund, søgende og kaldende. Vandet gav ekko, men svarede ikke. Han vågnede og sansede en sygeplejerske-hvid skikkelse.

– Hvor er jeg, spurgte han.

– Rigshospitalet, kirurgisk afdeling. Stemmen var automatisk. De er opereret for blindtarmsbetændelse.

– Allerede vågen! Johansen kikkede ind og nikkede venligt til sin patient. Det var en akut apendicitis. Vi tog den med det samme.

Oversygeplejerske frk. Terkelsen kom ind. Hun hilste meget ærbødigt og forstod, at det var den ny læge på afdelingen.

– Sig mig, hvordan er De egentlig blevet så solbrændt, spurgte frk. Terkelsen. Niels var kommet noget til hægterne og indtog sit første måltid. En krydder og en kop te. Under operationen blev det bemærket, at han var stærkt solbrunet.

– Jeg har ligget ved Rivieraren, sagde han. Under turen lå de stille i ti dage uden for Nice. De sov under en bro.

– Ser man det, nikkede oversygeplejersken venligt. Og hvad studerer De?

– Kunsthistorie, sagde Niels.

– Nej, det må da være interessant. Læg De Dem ned. Vi skal nok få Dem rask.

En ynkelig stønnen lød fra sengen overfor. En landarbejder fra Lolland var indlagt for nyresten.

– Å frøken Terkelsen. Jeg har så ondt, så ondt.

– Men kærester Andersen, sagde oversygeplejersken i ændret tone. Det behøver De virkelig ikke og fortælle os. Stenen skal passere gennem urinrøret. De kan sige Dem selv at det må gøre ondt. Det kan ikke være anderledes.

– Nej, men frøken Terkelsen, det gør så ondt.

– Det er ganske i sin orden, Andersen, sagde hun og skred ud af stuen.

En patient henlå gusten over de hvide lagener.

»Jensen, fabrikant«, lykkedes det at læse på den sorte navneplade. Den mindede om kostalden. Hver patient fik sine præstationer påskrevet med kridt af kittelklædte kontrolassistenter.

Man stillede et stativ op henne i hjørnet. En flaske blod blev hængt op og pumpedes ud i kroppen med pulsslaget.

Patienten lå i en døs af sovemidler. Med blodet kom der farve i kinderne.

– Satans osse! bandede det. Her havde han installeret lynafledere fra Skagen til Gedser! For at dø af kræft.

. . . . . Veje og bjerge gled forbi. Var det i Elsass. En flok piger stod ved vejen. To leende øjne stod ind i hans, mens de kørte forbi. Blot et øjeblik. Men de blev stående. Niels åbnede øjnene og mødtes af en række smilende tænder i et matgyldent ansigt. To øjne gik over i hans.

I sengen ved siden af lurede landarbejderen. Han lå og drak kogt vand og fyldte en række uringlas. De stod og fangede lyset i vindueskarmen.

– Her ska du se min kæreste, sagde han, da hun kom ind og lod en kost gå hen over gulvet. Er hun ikke sød? Sikke dejlige tænder og hår! Hvad hedder du, min skat?

– Jeg hedder Maria, sagde hun og passede sin kost.

– Kom og sæt dig, inviterede Andersen. Maria satte sig yderst på sengekanten over mod Niels.

– Bare jeg var et ungt menneske, klagede Andersen. Han så naivt beundrende på Maria. Ved du hva, du sku slå dig på ham derovre.

– Det ka det også godt ske jeg gør, sagde Maria.

– Hvor er hun sød, sagde Andersen igen, da hun var gået.

Sygeplejeeleverne fejede ham bare af. Herregud, han var kun en rødhåret landarbejder.

Dagene begyndte med morgen-regimente af vaskefade og alt i orden til stuegangen.

Lægerne skred igennem salene, ledsagede af sygeplejersker i klædelige kyser.

Timerne imellem fyldtes af landarbejderens sentimentale livsroman: Han gik på valsen i sin ungdom. Det var et liv. Sommeren var god. Men en efterårsnat regnede det tæt. Han satte sig på en sten midt i Rold skov. Sulte og fryse og være helt alene, det var ikke til at holde ud. Han tog så plads på gårdene og havnede på Lolland. Han havde fået kone og fem børn. Der var ikke råd til at tage ind til København. Han sørgede hver dag.

Det blev besøgstid. Andersen vendte sig ind mod væggen.

– Dit dumme svin! Øjnene lyste venligt bag et skildpaddeansigt.

Gejl var polytekniker og den eneste, Niels holdt forbindelse med fra gymnasiet. Han havde overtaget et værelse i det familie-kollegium, Kesse havde indrettet ude ved Damhussøen.

– Jeg ska hilse fra familien, sagde Gejl. Niels var ikke rigtig på talefod med brødrene. Hver gik omkring i sin verden.

– Du må ha det, sagde Gejl og gik.

– Det ka du selv være, sagde Niels.

– Dit heldige asen, sagde Asbjørn.

– Hvorfor?

– At det ikke skete på Biskayen.

Niels var skyldbetyngt. At kunne være omkommet af noget så banalt som en blindtarm!

Asbjørn var optaget af det eksklusive liv, han førte i Niels' fravær og udbredte sig om sine soldeture.

– Du må hilse på hr. Andersen, afbrød Niels. Han har også gået på valsen.

Andersen blev liggende med ansigtet ind mod væggen.

Tre hvide nelliker overraktes af en vissen herre i jaket og sribede benklæder.

En bowlerhat blev lagt på sengen. Paraplyen anbragte VP mellem sine knæ og tog sig nervøst til sit fipskæg.

– Det var noget værre noget, sagde han med fiskeøjne. Han meddelte sig ved at gnide sig over hånden.

– Det var noget værre noget, gentog Regensens viceprovst, cand. theol. og dr. honoris causa.

Der var fem minutter tilbage. Niels påskønnede det diplomatiske besøg. Han og Asbjørn pakkede rygsæk, da VP kom ned og klæde sig nervøst over hænderne. Han gav dem 50 kr. Det skulle være et lille legat til rejsen.

Tallerkener klirrede ude fra gangen. Der samledes sammen efter aftensmaden. Maria kom ind for at aflevere et billedblad, som Andersen havde lånt hende.

– Det var godt du kom, udbød Andersen uforbeholdent. Hvor har vi savnet dig!

Andersen sagde alt, hvad der skulle siges. Maria tog ham om halsen og smilede til Niels. Pludselig fik hun travlt og smuttede af sted. Oversygeplejersken gik sin runde for at sige sit godnat.

– Hør, hvad er det jeg hører om Dem? Frk. Terkelsen standsede ved Niels' seng. Hun havde en lidt stram bevægelse ved munden. Er det rigtigt at De har rejst på auto-stop?

Niels indrømmede.

– Å Gud, sukkede frøken Terkelsen. Den sidste interesse slukkedes i hendes blik. Jeg, som troede De var velhaver.

FJERDE KAPITEL

. . . . . Var hun ikke selv gået hjemmefra for at leve sammen med en, de ikke kendte. Her var hun i tre år forlovet med en mediciner. Straks Johansen får sin eksamen, lader hun hånt om det hele. Og de som gennem et langt liv havde forsørget hende og nu endelig så hende anbragt. Hun måtte ringe tre gange. Så først blev døren lukket på klem.

Bag faderen hulkede moderen. Det ville hun sige. Giftede hun sig med denne person, blev det over hendes lig. Og hvad skulle de sige til Johansens forældre. De skulle spise til middag hos dem på lørdag.

Grusets småsten lyste hvide og grå. En due pustede sig op for en af hunnerne, bredte halefjerene i en vifte og fejede gruset.

Bænken slog en sekskant omkring det store kastanietræ bag Konsistoriums bygning. Agnete lukkede øjnene. I grålyset steg hendes tanker med grenene i træet. En tidlig morgen kaldte. Dæmpede fuglelyde lød et sted forude.

Okker-grå flader gled opad. Trinene buede af skridt. En hånd fulgte det blankslidt hældende gelænder ned fra fakultetets kontor. Ude foran trappen lyste en flade af grå og hvide sten.

En kjole i turkis blændede under kastanietræet.

– Nej, vi har ikke tid. Agnete var pludselig uhåndgribelig og gav ham et kys.

De gik ud i sollyset. Sporvognen standsede og klemte.

– I dag skal vi ikke se på bøger. Stig stod stille foran Munksgaards Antikvariat.

Inde i ruden standsede en lidt dukket skikkelse op midt i en udgave af islandske sagaer.

– Goddag, den herre! lød det fidelt.

– Det er længe siden man har set Dem, fortsatte stemmen.

Hans blik befamlede Agnete.

– Det er min kone, sagde Stig.

– Ikke endnu, drillede hun. De var på vej til Rådhuset.

– Men hvad med dine folkeviser, sagde Lorens.

– De er indleveret på højeste sted, sagde Stig. Han tog Agnete og gik videre.

– Kender han også professor Aa? spurgte hun.

– Selvfølgelig.

– Skulle du mon ha sagt det til ham, sagde hun. Aa var nyudnævnt professor. Hun havde været med Stig ude og drikke te hos ham. Professoren ville så gerne høre om Stigs arbejde, blot »suge til sig«. For at være orienteret. »De holder et scepter i Deres hånd«, havde han sagt tillidsfuldt til sidst.

– Forøvrigt tror jeg godt han kan li mig.

– Hvem taler du om?

– Aa. Hans kone er egentlig også ganske sød, fortsatte hun. Hun havde betroet sig om sine besværligheder, men pludselig så hun moderens strammede læber på fru Regitzes ansigt.

Stolene stod uordnede omkring marmorbordene. Stivbenede argumenter i en forladt diskussion. Bag kaffestuens vindu forgyldte solen Skt. Petri kirkespir.

En studine inhalerede over en kop kaffe. Lorens placerede sig overfor. Han trak en fed cigar frem. Et symbolsk moderbryst. Han sugede til sig med vellyst.

På tiende år var han undervisningsassistent på Universitetet og som sådan selvskreven til et lektorat. Men han skulle til at tage sig i agt for de unge. . .

Studinen overfor trak fotografier frem fra sin taske, betrag-

tede dem ét efter ét og destruerede dem. En sommers dårskab. Brystet pressesedes ind mod det kolde marmor.

Lorens betragtede den cigarbrune brystvorte, han holdt i hånden.

En tid sværmede han for en vens kone. Det kom til en forførelse, men kraften svigtede ham. Han gik op til dr. Hæsgaard, der tilrådede systematisk onani.

Studinen tværede en sidste cigaret ud i askebægeret, rejste sig og gik.

– Hvorfor sker der ikke noget, klagede det. Han så på sin kop og tallerkenen, der var tømt for lagkage. »*Trøstspisning*,« hvæsedede dr. Hæsgaard.

Der måtte ske noget.

Han var allerede husven hos professor Aa. Regitze smilede underfundigt. Han måtte drage nytte af sine tillærte færdigheder.

– Gud, er det dig, sagde fru Regitze med teaterstemme. Søren er på Universitetet.

– Det er derfor jeg kommer.

– Måske må jeg udtrykke mig mere præcist ved at overrække professorinden disse . . . Hæsgaard havde lært ham, at blomster var kønsredskaber. Han havde valgt vældigt lyserøde gladiolus.

– Ih dog. Regitze var overrumplet og rødmede. Virkningen udeblev ikke.

– Du ser henrivende ud, sagde Lorens litterært, da blomsterne var stillet på bordet foran sofaen.

– Det klær mig måske og være affarvet?

– Du ligner selve Pallas Athene, fortsatte Lorens teoretisk.

– Ja, hvad skulle Søren uden mig, sagde Regitze med koldt lysende øjne. Allerede i gymnasiet vidste hun, at hun ville giftes med en professor. Hvis ikke det var lykkedes for Søren denne gang, havde hun ladet sig skille. Det uforudsete var

sket, men universitetsgerningen tappede ham for den sidste manddomskraft.

– Han har såmænd så travlt, at han dårligt har tid til at ta sig af sin kone.

– Hvis det går så galt, så har Universitetet ansat assistenter ... selv om de er dårligt lønnede.

– Du får snart en bedre stilling, sagde Pallas Regitze. Hun gjorde et kast med hovedet. En hjelmbusk vajede usynligt.

Støvdragerne stod pejlede ud i stuen. Fru Regitze berusedes. Hun var professorinde og havde allerede en tilbeder. Måske en elsker. Det var lønnen for de mange års slid.

– Hvad med blomsterne? tænkte hun, men beroligedes hurtigt. Dem havde hun selvfølgelig købt til sin egen lille professormand. Hun var engang kostume-tegnerske på et teater. Nu skulle hun spille sit livs roller.

Byen var et kort i fugleperspektiv op mod en horisont af røde tage og irgrønne spir. Ovenover stod Sundets blå stribe.

Dernede lå Regensen som en konstruktion i karton med skævt påsatte gavle. En alumne gik over Regensgården og skjultes af Linden.

Lindetræet var folkevisens træ. I det boede jomfruen, omskabt til en nattegal. En fastelavnsagtig ritus gentog sig hvert forår på Regensen. En udstoppet damehandske blev sømmet fast på stammen. Samtlige alumner trykkede Linden i hånden på hendes fødselsdag.

– Hvad med nattegalen?

– Ridderen skar et stykke råt kød ud af sit bryst og fangede den som om den var en falk. Den sugede i sig og blev til en underskøn kvinde, forklarede Stig.

– Så meget skal du også elske mig, sagde Agnete, lænet mod Rundetårns rækværk.

FEMTE KAPITEL

Cykelslangerne var flettet over ryg og sæde. To var sorte og tegnede et mønster. En enkelt var sprunget under Niels' fravær. Han satte sig og sank dybere i stolen.

Foran lyste en citrongul cirkel, linoleum limet fast på en bordplade båret af fire skråstillede ben i ultramarin. Imellem var der et orangemalet kors, gjort af et kosteskaft.

Hen over loftet defilerede mennesker og biler i miniature. I omvendt retning af færdselen udenfor. Gennem et lille hul i en materet rude nederst i vinduet mødtes de med det pulserende liv i Krystalgade.

Det bankede.

Gejl kom ind med ubevægeligt ansigt og en gine under armen. Købt for to kroner hos en marskandiser. En hjemkomstgave.

I indforståelse fandt de farver frem. Gines barm maledes gyseligt lyserød.

Spegesildene krydrede Hakons kælder.

– Det blev en halv kasse HOF og en halv kasse GAMLE. Hakon trak vejret astmatisk og noterede. Asbjørn kontrollerede.

Efter hjemkomsten følte han et stigende væskebehov. Hans konto truede med at blive overtrukket. Under sygeopholdet modtog Niels alt frit på hospitalet. Hans bog var overhovedet ikke blevet benyttet. Dette følte som ikke helt retfærdigt. Nu kunne forholdene bringes i balance.

– Lad mig også få en halv Aalborg, tilføjede Asbjørn til allersidst.

Regensens klokker skyggede for kældernedgangen. Han holdt høfligt døren. Asbjørn bar op med armkræfter.

Der var udbrydertendenser i foreningen TILIA. Klokkeren så misbilligende på Asbjørns manerer. Det var en tilsnigelse, at de havde patenteret regenslinden med det latinske navn for lindetræet: *tilia*. Selv var han medlem af foreningen PIP, navnet for Regensens åbenbarede idé.

Den nye provstepige kom ud gennem porten. Hun drejede om hjørnet i en demonstration af kvindelighed, rytmisk bevæget af en sikker gang.

Asbjørn havde mødt hende inde i portrummet tidligere på dagen og mærkede det i sig.

Han satte varerne ind på sit værelse for straks at fortsætte ned ad Købmagergade.

Telefonsignalet brummede.

Han havde ikke karakterstyrke til at ignorere det, men signaliserede tilbage og løb op i boksen.

– Det er kæresten der ringer, sagde en underfundig alumne. Asbjørn formørkedes. Han havde omhyggeligt undgået en aftale med Ulla.

– Hallo, sagde han forretningsmæssigt, det er Asbjørn.

– Goddavn, lød det villet kækt fra Ulla. Hvad for en kjole synes du jeg skal ta på i aften.

– Det kommer ganske an på hvor du skal hen? Asbjørn skar igennem denne kvindelist.

– Men var det ikke en aftale at jeg skulle komme ind til dig.

– Vi har overhovedet ikke nogen aftale, sagde Asbjørn. Jeg har disponeret over min aften. Han så utålmodigt ud ad vinduet.

– Det kan du ikke være bekendt, kom det forurettet. Så skal jeg sidde hjemme helt alene.

– Har jeg ikke sagt dig at dit privatliv ikke kommer mig ved, snærrede Asbjørn og hængte røret på.

Provstepigen gled gennem porten. Hun var allerede tilbage.

Ginen stod med lyserød buste, men noget manglede. Den var stadig blot klunketid på drejet mahognistolpe og tre buede ben. Den manglede aktualitet.

Gejl bladede i et tidsskrift og standsede ved et billede af Mussolini. Ansigtet var én opspærret, råbende kæft.

– Den kan vi bruge, sagde han. Øjnene plirede bag en ubevægelig maske. Munden aftegnedes på ginens mave, lidt under bæltestedet. Med en kniv blev hullet skåret ud i den tynde papmaché. Læber og tænder maledes på. Niels hvilede i cykelslangerne og så til.

En paptunge blev anbragt i hullet og malet rød. Men hvordan fremstille ordene og indholdet af ordene?

– Jeg kommer straks, sagde Gejl med en reptil bevægelse i øjenlåget. I døren mødte han Asbjørn.

Et lettere chok udløstes ved synet af ginen.

– Skidefint, sagde Asbjørn.

– Du Niels, fortsatte han og så snedig ud. Ville du ha noget imod om vi allievel holdt gildet her. Først var det bestemt, at det af hensyn til rekonvalescenten skulle ske hos Asbjørn. Han havde sine to værelser skråt overfor på samme gang. Men Asbjørn ville helst undgå at være hjemme. Ulla kunne finde på at torturere ham med telefonopringninger om fingerede problemer.

– Gerne, sagde Niels. Her havde de det runde bord med pålimet dug. Og køkkenet lå lige udenfor.

– Jeg er forøvrigt specialist i mørbradbøffer, sagde Asbjørn. Rødvin kan jeg gå over og hente i Krystalgade. Jeg kunne så ta en dåse syltede pærer og en klat flødeskum med også til desserten. Asbjørn lyste af madglæde. Niels lod sig rive med. De fortsatte sorgløsheden fra deres rejse. Alt var så enkelt. De kunne gå over og hente, hvad de ville.

Det bankede. Gejl kom tilbage og fandt under stor ligegyldighed en lille tank frem af sin lomme. Han havde købt den

for 35 øre i en legetøjsbutik. Den blev anbragt på Mussolinis rødmalede tunge.

Himlen stod stadig i perlemor og rosa. Middelhavet gik endnu i lange slik mod stranden. Rhône-floden gled af sted under blå aftenbjerge. Vinen førte dem tilbage til stederne.

– Jeg glemte vist og sie det, sagde Asbjørn. Jeg mødte en af brødrene Solhøj. Det er ikke usandsynligt at han kikker over.

Et slag lød mod døren. Ind trådte to brødre Solhøj. En tredje person var meget høj og iført islandsk trøje og et dekorativt skæg.

– Tak for invitationen, sagde den ældre Solhøj. Det gør vel ikke noget at jeg tog min bror med. Han er et fortræffeligt menneske. Det samme gælder maleren Ole Ruus. Han ville gerne se hvor hyggeligt I bor.

Brødrene Solhøj var sønner af en velmeriteret provinsdommer og opvokset i almindelig selvagtelse.

– Har I spist, spurgte Asbjørn som omsorgsfuld vært.

– Nu du spør, sagde den ældre Solhøj, så har vi egentlig ikke. Hvis du skulle ha et stykke rugbrød og lidt leverpostej i huset. . . Det ser ellers lækkert ud, sagde han med et blik til bordet.

Den yngre Solhøj var indadvendt og tavs. Han mønstrede kritisk Niels' beskedne bogsamling.

– Jeg synes ikke jeg kender navnet, sagde Niels, præsenteret for maleren Ruus.

– Nej, det er ikke alle der følger med, sagde Ruus. Nu skal I forresten høre, sagde han, henvendt til den mere interessante del af selskabet. Sidste week-end var jeg i Sverige med en pige. Jeg ku ikke finde min billet. Men så kikker kontrolløren pludselig på mig og spør: sig mig, er det ikke maleren Ole Ruus. Jo, han kendte sgu mine billeder. Jeg ku bare passere.

Ruus og den ældre Solhøj sad i de to lænestole.

– Ellers ku du jo være returneret som fragtgods, indskød Solhøj.

Ruus havde præsteret at lade sig sømme ned i en trækasse og forsende som fragtgods fra København til Roskilde.

De roste cykelslangestolene og beundrede ginen. Asbjørn var travlt beskæftiget. Der skulle også organiseres stole og glas. Man klarede sig med at flytte inventar ind fra Asbjørns værelse. Gejl kom til imens. Han spiste på Kannibalkøkkenet. Han fandt en skammel og satte sig med sin pibe. Ole Ruus og brødrene Solhøj spiste i alles påsyn.

Hilst af stor jubel stillede ØL-kassen midt på gulvet.

Asbjørn underholdt med historier fra rejsen. Det bedste var næsten gården i Vendsyssel. Den med pottemålet og den syrnede mælk vandt bifald.

– Hør hvem er egentlig denne Niels, spurgte Ruus.

Asbjørn forklarede. Det var faktisk Niels, der var den ædle giver.

Alle skulle skåle med dette uhyre sympatiske menneske, pludselig optaget i den snævre kreds til gensidig lobhudling.

Den yngre Solhøj rettede et par tætsiddende øjne mod ham.

– Sig mig engang. Hvordan er det kunsthistoriske studium egentlig lagt til rette? Er det stadig blot opremsninger af hvad tøj personerne har på så billedet kan efterlyses hvis det blir stjålet? Han talte stødvis og snappede aggressivt som en Goldwyn-Mayer-løve.

Ligesom broderen havde han studeret medicin i de to år indtil kantussen. Nu studerede han statsvidenskab. Men efter mere avancerede principper end dem, der var anerkendt ved Universitetet.

Det bankede et sted. Asbjørn spidsede øren. Ubetænksomt gik han ud på gangen. Ulla åbnede den uaflåste dør. Hun var sammen med sin søster.

– Goddavn Asbjørn, sagde hun sukkersødt. Jeg kom blot lige

forbi sammen med min søster. Og så syntes jeg lige vi ville kikke indenfor.

Asbjørn greb sig fortvivlet til hovedet.

– Det er utåleligt, skreg han. Det er meningsløst. Har jeg ikke sagt at jeg ikke er disponibel. Ulla så blot på ham med stive, usikre museøjne.

– Hvem er derinde? sagde hun med fingeret ro.

Søsteren stod og så på Asbjørn med øjne, der strålede som glaskugler på et juletræ.

– Det er nogen kammerater til Niels, sagde Asbjørn, ærgerlig over at have svaret. Det manglede bare, skulle han ikke have lov til at fejre en god vens hjemkomst fra hospitalet.

Han var alvorligt indigneret. Men Ulla lyttede. Der var ikke pigestemmer imellem.

– Så farvel, og mor dig rigtig godt, sagde hun selvudslettende. Asbjørn måtte give pote.

Et rustrødt sengetæppe kastet over skuldrene, et håndklæde arrangeret som turban. Således forvandlet trådte Ole Ruus frem i døren.

Den ældre Solhøj sprang op og istemmede en vise fra DREI-GROSSCHENOPER. Ruus lagde armene over kors og smilede tartarisk.

*Og en hajfisk den har tænder,
sytten syle på et bræt,
Mackie Messer har sin lange kniv,
men den ser man ikke let.*

Gejl befandt sig ude på gulvet i sine plus-four og med skjorten hængende løst nedover. Udrustet med en brødkniv og et kvart rugbrød.

*Jenny Towler findes myrdet,
indtil otte dolkestik*

Gejl dolkede sit rugbrød.

*Og en mindreårig enke,
konfirmeret just i år,
ligger skændet på sit kammer,
Mackie Messer skylden får . . .*

Under guttural stønnen stødte Gejl sin brødkniv i ginens kyske barm.

Pludselig skulle alle af sted. Ole Ruus skulle møde en skuespillerinde. Tidligere *Bert. Brecht*-elskerinde, forklarede han betydningsfuldt. Den ældre Solhøj havde lige sluttet en gensidig bistandspagt med en sygeplejeelev. Hun troede, at han stadig var mediciner.

– Her er forresten et par bøger. Dem låner jeg, sagde den yngre Solhøj og gik.

Gejl havde stiltfærdigt fundet farve og pensel frem. Røde bloddråber blev anbragt ned fra såret. Brødkniven sad der stadig.

Så fandt han sin cykellygte frem.

– Vi ser dig måske i morgen, sagde han med en venlig grimasse mod Niels.

– Du kan roligt sie farvel til dine bøger, sagde Asbjørn.

De traf den yngre Solhøj på vandrehjemmet i Paris. Han bad straks om at låne et par sportsstrømper. De kom gennemsvedte og hullede tilbage.

Vinduerne var slået op. Tobakstågen stod ud i Krystalgade. De var endnu friluftsmennesker og gik ud i det natlige København.

Trinitatis mure hældede og støttede sig mod mørket. Træerne kuplede sig sort i Kongens Have.

Kolonipolitik. Hitler havde lært kunsten og udvidede med bistandspagter. Asbjørn docerede.

Frederik den Femte holdt hesten an i måne-silhouet, indrammet af kolonnaden.

Niels kunne ikke slippe den yngre Solhøjs nærgående spørgsmål. Han måtte gøre op med sit studium.

En brise stod ind fra havnen. Små bølger skvulpede mod Kvæsthusbroen. Bag det sort glidende vand pukledes Refshaleøens slagger. Kranerne lyttede.

Havet stod ind med salt kulde: derude et sted sejlede SS Gyda.

SJETTE KAPITEL

Judas-øjet kikkede mod Niels, mens han gik de sidste trin.

Søskende-krig. Severin sov foran brevsprækken for at få morgenavisen først. Ydmygende aftener sendte Niels i biografen, mens Kesse havde privatliv. Nattergale larmede ind i sløvt kortspil.

Niels holdt en hånd for øjet i døren og ringede på.

Der lød trippen af pigesko. Efter en pause blev døren lukket op. Elvira, Kesses forlovede fra gymnasiet, rettede sine kvie-øjne mod ham.

Bagved gik der en dør op ind til Jerik.

– Nå er det dig, sagde han.

– Kom du med ud i køkkenet, sagde Elvira og lukkede døren ind til Jerik.

– Var det en god tur, spurgte hun uden at afvente svar. Hun smagte sovsen til. Niels blev placeret på en taburet.

– Det betyder ikke noget, sagde Elvira. Hun rakte sig efter krydderier på hylden over køkkenbordet. Hendes bryst kom til at hvile mod Niels' skulder.

– Er Gejl stået op, spurgte Niels.

– Nej, syrebissen sover som en sten. Men nu skal jeg gå ind og vække ham. Du kan lige sætte tallerkenerne ind i den store stue.

På reolen stod en pige i ler, begået i et inspireret øjeblik. Et afsluttet eventyr. Kesse lå apatisk på en lav og bred løjbænk af egen konstruktion.

Han havde mødt hende på en cykeltur og blev alvorligt forelsket. De mødtes her i København. En aften var det forbi.

Kesse så dorsk frem for sig.

Elvira rasede. Hun kom hjem til gården i taxa og spurgte efter ham. Nu havde hun overtaget ham med hud og hår.

Der lød hvin inde fra Gejl. Elvira sad på sengekanten og foregav at ruske den sløve padde vågen.

Væggene gik hvide og ensformige forbi. Jerik vandrede frem og tilbage med sin bog og terpede. Han havde først taget præliminæreksamen og begyndte på et seminarium. En dag prøvede han at undervise, men børnene kikkede underligt på ham. Han selv stammede og kom helt ud af det. Han ville aldrig mere have med børn at gøre. Det måtte være nemmere med dyr. Han gik på Akademisk Kursus for at tage adgangseksamen til Landbohøjskolen.

Han havde hovedpine af forceret læsning. Han måtte fortrænge lydene fra køkkenet og Elviras færden.

Han havde nævnt en aften, at Kesse nu han blev færdig vel havde tænkt at hjælpe ham under den sidste tid af studierne. Han fandt noget sådant rimeligt. Alt var dyrere end beregnet. Selv gik han mange år derhjemme og undværede, for at de andre kunne læse.

Fra den dag var Elvira grå i ansigtet og mopset, når hun så ham.

Han læste også om søndagen. Ingen af brødrene havde tid til at forklare noget for ham. Kvinder og fornøjelser måtte stadig vente. Dagene stivnede. Men hidsigheden lå som et jordskælv i ham.

Under vinduets blå firkant sad Kesse i den gode stol. Han havde møjsommeligt rejst sig, mens der serveredes færdigt.

– Er der kaldt på Jerik, sagde han med ubestemmelig grimasse.

Kartoflerne dampede på bordet. Stegen fyldte stuen.

– Han kommer såmænd nok når der er noget og æde.

Elvira lagde ikke skjul på sin foragt for Jeriks lidt bondske manerer.

– Så spises der, råbte hun skarpt gennem den lukkede dør.

Gejl satte sig til bords i badekåbe.

– Vi når det nok, sagde han med rusten stemme.

Jerik satte sig for enden af bordet. Han mønstrede maden og forsynede sig.

– Den steg kunne være værre, sagde Gejl gumlende.

– Tænk, sagde Elvira.

– Jaja, nu skal du ikke misforstå det, sagde Gejl.

– Det gør jeg også, sagde Elvira.

Jerik slugte maden. Den var noget, der skulle overstås. Han var stadig omgivet af fire lengers pligt og forsagelse. Han så misbilligende på Kesse og Niels.

Elvira sad og studerede Niels. Han var blevet anderledes og var underlig fjern.

– Jeg tror Niels er blevet forelsket, sagde hun.

– Stakkels ham, sagde Gejl.

– Hvad kender du egentlig til det? Elvira var der straks.

– Nå, nej, det er også sandt, sagde Gejl med en antydning af rødme bag sine fregner.

Dear old Southland: Trompeten skingrede og løftede sig i vemodigt solskin. Armstrong stønnede hæst. Niels sad inde hos Gejl, der sad og rensede sin kalabas-pibe.

Ellingtons *Mood indigo* lagdes på. Søndagsmelankolien stod i lydflader, der langsomt forskød sig i værelset.

Franske avisoverskrifter var klistret op på sækkelærred, der blændede døren ind til Kesse.

Efter at have hvilet lidt på løjbænken sammen med Elvira, tonede han frem i døråbningen. Han følte trang til afveksling.

Kesse og Gejl udvekslede ansigt. Om man kunne tænke sig et slag kort.

Niels følte pludselig hovedpine ved tanken om at skulle tilbringe timer med at slå tiden ihjel.

– Skidt med det, sagde Gejl. Så tar vi to et slag idiotseksogtres.

En enkelt søndagsbil viste sig omvendt på loftsskærmen, mens muren rystede let. Niels lå på sin divan og fulgte sløvt projektionerne fra Krystalgade.

Han skulle møde Maria uden for en biograf. Stykket skulle danne stemning til senere udnyttelse.

Han havde ordnet værelset som middel til at bekæmpe en uro. Han rejste sig og gik alt efter. Pludselig stod tomheden i stuen. Han låste efter sig og gik ned gennem Landemærket. Søndagsparrene kom ud fra Kongens Have. De skulle hjem til eftermiddagskaffen og bar en æske med tomhed og kager.

Statuerne uden for Statens Museum fulgte ham med døde øjne.

Han gik ind gennem salene, standsede foran Willumsens relief og aflagde en ed ved det forgyldte avlelem.

SYVENDE KAPITEL

Et vindu slås op. Et ræb hældes ned over lindetræet. En alumne bevæger sig gymnastisk over regensgården. Stig kendte ikke Brystkasse-Jansen. Vidste ikke, at ræben var foreningen HOFs kendingstegn. At P-manden just ræbede sig ud ad vinduet for at holde sig i form og forkynde sin opstandelse.

Boksen på Købmagergade blev blokeret af en snakkesalig kvinde. I utålmodighed gik han op for at ringe fra Regensens indre boks. Den plejede at stå ubenyttet på denne tid af dagen.

Man bekræftede, at der den og den dato af ham var indleveret en afhandling med henblik på muligheden af at erhverve retten til at forsvare samme for den filosofiske grad. I slutningen af brevet fra fakultetskontoret bemærkedes det, at der ikke var vedlagt afhandlingen det ved kgl. anordning foreskrevne resumé. Fra denne bestemmelse kunne fakultetet i særlige tilfælde dispensere. Det formelt korrekte virkede koldt og uigennemskueligt.

– Nå, *det*. Professor Aa's stemme lød overrasket. Han huskede det godt. Men det var en ren formalitet. Det vigtigste var jo selve afhandlingen.

Selvfølgelig var der det ved en indlevering, at man kunne sige, at den på en måde var en del af selve afhandlingen.

Det formelle havde sin store betydning. Noget andet var, at de jo kendte hinanden. Det skulle naturligvis ikke komme ham til skade.

– Det sorterer under mit fagområde, og dekanen er min meget gode ven, som jeg forresten ser i aften. . .

Danske eksportbåde standset og ført til tysk havn – Tyske blade nævner nødvendigheden af en vindskrænket U-bådskrig – Tyskland regner med et verdensopgør med England.

Stig var gået ind i avissalen. I vekslende opsætning flød verdenssituationen på bordet foran ham:

Moskva afslutter Kæden af Lynpagter med litavisk Traktat – England afventer med urokket Maal – Hvis England faar Forslag, undersoges de med Omhu – Paris tror ikke på Italien som Mægler – Vestfronten: Alt beredt til Offensiv. Man ser Tiden an – Tyske Tropper er begyndt Indrykningen i Warszawas Ruiner – Danmarks ligelige Handel med de krigsførende Magter maa respekteres.

En slåbrokklædt studiosus havde slået sig ned i stolen overfor. Han så op fra sin bog og blev nærværende.

– Hvor glædeligt at møde et åndsmenneske, sagde Magnus selvsmagende. De kendte hinanden som skakspillere.

– Jeg sidder netop og læser et meget interessant fransk værk, udgød Magnus sig. Det var naturligvis noget populært lagt an, men indeholdt dog en række autentiske spil, udført af kendte historiske personligheder, fortrinsvis af den kværuletiske type såsom Napoleon og Rousseau. Stig modstod ikke fristelsen til at prøve dem efter.

I oldgræsk heksa- og pentameter og på nygræsk prosa stod at læse på døren:

ὦ φίλε, οὐ καλόν ἐστι φίλοις ἐμ' ὄνειρατ' ὀρῶντα
ἐσθλὰ βοῆς θορυβῶ ἐξ ἡδέος ὕπνου ἐγείρειν
ᾠρας ἐυδεκάτης οὐχὶ τελεσθείσης

ἐγὼ κοιμᾶμαι δῶ
μὴ μὲ ζυπνήσεις
πρὶν νᾶρθει μεσημέρι

(SOVER – VIL IKKE VÆKKES FØR TOLV)

– De forbandede renskuringskoner forstår ikke de civiliserede sprog, sagde Magnus. Han var i gang med at skrive speciale i græsk syntaks.

– Dette parti spillede Napoleon på SKT. HELENA. Magnus stillede op og demonstrerede. På dette tidspunkt af spillet gjorde Napoleon noget ganske uventet og satte modspilleren mat i løbet af nogle træk. Magnus overtog med selvfølelse Napoleons rolle.

Stig fik et anfald af trods og svor Napoleon nederlag. Han spillede koncentreret. Napoleon tabte.

Der stilledes op igen. Et usynligt felt stod over brættet. Brikkerne stod stille, mens tanken krydsede som en løber over felterne, stod stille i tårnets lange, lige kraftfelt, sprang to frem og en til siden.

Napoleon tabte igen.

– Det skal nok være rigtigt, sagde Magnus. Napoleon overrumplede den skide general han spillede med i mangel af bedre. Sådan gjorde han også på slagmarken.

Tavsheden sænkede sig atter. »Men naturligvis,« lød professor Aa's fortrolige stemme, »kan det forhale forretningsgangen. På den anden side ville en særskilt indlevering af et resumé i hvert fald betyde at indleveringen så måtte sættes til denne dato. Det må være helt op til Dem selv at træffe en afgørelse. – Forøvrigt kan jeg betro Dem at jeg allerede til næste semester agter at forelæse over emnet. . .« Ville det sige, at han ville benytte hans materiale til sine forelæsninger. Jeg skal nok huske adressen, havde han sagt ved en anden lejlighed.

– Ha, triumferede Magnus og skruede satanisk sin springer i brættet, før han slap den. Historien var urokket. Napoleon Buonaparte hvilede trygt i sin grav.

To spørgende øjne var standset på trappen.

– Det er længe siden vi har sets, sagde blåstrømpen Liselotte, mens linden bevægede sine blade ude bag ruden.

– Jeg skulle op til Magnus med en bog, sagde hun.

– Han *er* hjemme, sagde Stig usårligt.

– Jeg kommer for at gå, sagde Liselotte og satte sig til rette. Her er bogen.

Magnus mønstrede sit eksemplar af Molières MISANTROPEN og satte det lettet tilbage i reolen.

– Célimène er *vanvittig* sympatisk, sagde Liselotte.

– Jeg var lige ved og bli overfaldet i porten, fortsatte hun.

– Af hvem dog.

– Den ældre Solhøj.

– Kender ham ikke, sagde Magnus. Andre mennesker interesserede ham kun undtagelsesvis.

Det puslede ude i det forreste værelse. En forsigtig banken. Døren åbnedes på klem. Et gustent ansigt så mod dem.

– Kom indenfor, sagde Magnus gæstfrit.

– Nej, jeg går igen. Jeg kan komme senere.

– Det er vores faldne teolog. Staklen har mistet troen og er havnet i uløselige pseudo-eskatologiske problemer.

Magnus var blevet sjælesørger for ham, og søgte foreløbig at orientere ham i katolsk retning. Han viste allerede udtalt thomistiske tilbøjeligheder og havde afsløret et originalt blasfemisk talent. Til den årlige revue havde han skrevet visen om Himlens ludere. De trak op og ned ad mælkevejen og udleverede intime detaljer. Helligånden stak ikke så dybt.

– Det samme kan man bestemt sige om det regensielle vid, sagde Liselotte.

– Jeg kommer lige fra kaffestuen. Du ved professor Aa. Han var til grin første dag han mødte op med paraply i højt solskin. Den er hans eneste akademiske værdighed. De kalder ham også regnormen fordi han er lyserød i ansigtet og mangler øjenbryn.

– Professor Aa betegner altså ophøjelsen af selve det topografiske lavmål, sagde Magnus og formede en stilfigur.

– Ja, det sidste ord i alfabetet gjort til det første! Jeg ka selv. Han har forøvrigt bugtet sig ind til København gennem en række provinsgymnasier og maved sig frem ved venlighed. De fleste ka li ham: *den blide danske Aa*.

– Du kan lægge det ude i forstuen, sagde Magnus. Sådan benævnedes han ministerielt det forreste værelse.

– Meget vel, sagde den bebrillede med knirkestemme og skubbede nervøst brillerne på plads. Hans blik var tryllebundet af Liselotte.

– Det er en af mine sekretærer, sagde Magnus, da døren igen var lukket. Selv spildte han ikke sin tid med at gå til forelæsninger. Han forlod nødigt Regensen.

– Hvad hedder han, spurgte Liselotte. Hun kendte ham fra laboratoriet. Han anbragte sig altid sådan, at han kunne betragte hende.

– Jokumsen, sagde Magnus. Det er min famulus, en skikkelig stud. mag. Jeg har optaget ham i UGLEN. Han følger regelmæssigt sine forelæsninger og skriver alt ned.

Liselotte havde fornylig modtaget et anonymt brev fra en afstandsforelsket. Hun begyndte at få en mistanke.

På det grønne bord i musikstuen lå dagens post i hvide konvolutter. Jokumsen læste samtlige adresser. Som om han selv ventede et brev.

– Satans osse, gryntede han. Det var stadig ikke kommet. En avis raslede. Et blad blev vendt oppe i salen.

På et lille bord foran vinduet lå telefonprotokollen. Det var en regensiel pligt at se efter. Nogen kunne have ringet.

En diger bog lå opslået under vågelampen. Selve Regensprotokollen. MOD LEGEMSDYRKELSE hed en opsats: *Visse elementer førte sig frem på gåræ gård i mer eller mindre afklædt tilstand. En skide-indflytter ved navn Ulrik var set at spille badminton iført badebukser med synligt slap elastik, renskuringskællingerne til forargelse.* Underskrevet Michelsen, stud. jur. Nedenunder havde P-manden uddraget konklusionen: »Ergo, Ulrik er en røv.«

– Skidegodt, gryntede Jokumsen mekanisk. Han stod lidt og læste et opslag.

– Nå for Satan, sagde han pludselig. Der lød svære skridt ned ad de tre trin fra salen. Brystkasse-Jansen havde afsluttet sin avislæsning.

– Jeg har sgu ikke tid til det her, sagde Jokumsen højt og gik. Som en slåbrokklædt skygge listede han hen over »gårae gård« til sit indflytter-locum. Klokkeren var blevet mange. Han så på sit ur. Han kunne godt gå hen og spise på Kannibalkøkkenet. Bagefter ville han boge på Humanistisk Laboratorium.

Der bladedes tilbage i regensprotokollen. Brystkasse-Jansen stivnede over et seriøst indlæg, skrevet dagen før og underskrevet Antonius.

Man måtte fastholde, at Regensen var helliget åndsdyrkelse og ikke legemsdyrkelse. Regensen skulle være en åndens bolig og væрге sig mod besmittelse af dette såkaldte friluftsliv, denne morgengymnastik og hvad det smukt kaldtes alt sammen. Alle gode kræfter måtte samles for ved vanding og alle til Regensen stående midler at aftvætte dette smuds, der spottede selve Regensens idé.

Han læste under stigende ophidselse. Han havde indført og ledede morgengymnastikken. Han havde indlagt sig regensiel fortjeneste. Den tanke var strejft ham at stile mod klokkerembedet. Privat helbredte han en stofskiftesygdom ved sin udfoldelse.

Harmfyldt dyppede han pennen i det snavsede blækhus og tilbageviste på det skarpeste de fremsatte insinuationer. Morgengymnastikken havde VPs støtte og var en regensiel institution. Antonii indlæg stempledes som spekulation i laveste vandingslidelighed.

PS. Han fralagde sig ethvert ansvar for Ulriks påklædning under badmintonspillet.

»Store Kanikkestræde«: i tankerne greb Jokumsen sig i at have stavet det forkert. Skodderne var slået for oppe hos Magnus. Men der stod lysstriber gennem sprækkerne.

– Gud ved om de horer endnu, gryntede han med tillært regensiel grovhed. Han luskede ind på sit værelse og tændte. Med små midler var det indrettet som en kopi af Humanistisk Laboratorium. En bog lå opslået midt på bordet under en lampe med grøn skærm. Ved siden af bogen stod et glas med vand.

Bogbestanden fyldte ikke meget i den regensielle reel. Men bøgerne var ordnet alfabetisk, og der skulle udarbejdes navne-registre, hvor sådant manglede.

Hun *var* på Regensen, korporligt elskende en anden. Hun, som havde fyldt hans værelse, mens han skrev til hende. Skamrødmen drev ham ud af værelset.

Bort fra Regensen. Op til Nørreport Station. En linje 5. Han stod på og tog en omstigning. Billettøren billetterede. Han skulle med. Ligesom de andre. Sporvognen hvinede i et sving. Sprøde klemt gled gennem de våde gader.

En pige stod på og satte sig. Øjnene havde en mærkelig glans. Træt og forklaret. . . Hun havde været ude hos *ham*.

– Kom ind, sagde Magnus. Det var døgnets intellektuelle time.

Magnus ordnede nogle noter til en latinsk tekst. Af barskedsomhed var han meget flittig.

Antonius søgte sin frister med skræmte øjne i sit voksansigt. Magnus var konfessionsløs, men hentede sine argumenter i den katolske litteratur. Både Augustin og Dante demonstrerede syndens skabende funktion:

Augustin oplevede synden på sin krop. Dante så den i sin vision. Begge nåede frem til saligheden gennem et helvede, der afmytologiseret var lig med synden.

– Læg mærke til, hvor snedigt Augustin formulerede sin bøn: *da mihi castitatem et continentiam, sed noli modo.*¹⁾ Han

1) Giv mig kyskhed og evne til afholdenhed, men lad det ikke være nu.

kunne ikke slippe kødets lyst før på et bestemt stadium af sin udvikling.

Lutherdommen betragtede Magnus som et fejlgreb. Luther begik den psykologiske fadæse at stille mennesket lige over for dets samvittighed og tvang det til at blive hykler. Her havde catholicismen bevaret sin indsigt i syndens natur. Det skete gennem bordellet og skriftestolen. Sidstnævnte gav udløsning for psykisk betrængthed, førstnævnte for tilsvarende fysisk.

Magnus var sig bevidst, at han her slyngede en raffineret figur. Han formede også røgen fra en cigar og indsugede ny inspiration.

En glød ulmede dybt inde i Antonius' sort udslukte øjne.

– Takket være Thomas Aquinas, teoretiserede Magnus, har catholicismen forstået at skelne mellem teori og praksis. At leve uden synden fører til farisæisme. Mennesket måtte ydmygt erkende synden som dets vilkår.

Jesus velsignede skøgen ved brønden.

OTTENDE KAPITEL

Vandingskommissionen indkaldes til kl. 23 på klokkerens domicil. Det skulle komme nu. Der havde foruroligende længe været roligt på Regensen. Vandingerne var en sund og naturlig udløsning af spændte situationer i Regensens indre liv.

– Blot de ikke slår noget i stykker, ønskede VP fromt og gned sig over håndledet. Vandingsaktionerne havde han som sådan ikke noget imod. Så foretog de sig ikke det, der var værre.

En hul trampen lød ovre fra færingerne. Nu kom vandingen til. Det kunne blive for meget. Han satte sin lid til Haagensen. Først for nylig erfarede han, at alumnerne for en måned siden fyldte et værelse på tredje sal med cykler. Men færingerne havde præsteret at brække stolene under en bersærkerangang og bag efter smide dem ud i Krystalgade. Der skulle nødig blive vrøvl med politiet.

Nattesøvn blev der ikke tale om. Han ville se at skrive et kapitel til sin afhandling.

Det kogte for svagt blus i køkkenet ud for værelse 3 × 4. Færingen Nolsø kom ud og lettede låget. Røget fårekød og kartofler kogtes i samme gryde.

Bag ham lød ensformig trampen og vemods-sange:

Roland riður i Runsival
sum aðrir Frankismenn,
enn feldi hann heidingarnar
hundrad um i senn.¹⁾

Et sagn fra Frankrigs middelalder var havnet på øerne som strandingsgods. Ligesom Roland var de ladt i stikken og omgivet af hedninger. Regensen, VP og dem allesammen.

Langt, langt nordpå var hjælpen i de stejle klippeøer. Adskilt fra dem ved grusomme mile.

Hornið setti hann á sin munn,
tá blæs hann so harða,
tá skulvu hjá keisarinum
bæði borgir og garðar.²⁾

Man segnede om af træthed for at kaste sig over fårekødet og kartoflerne. Øflaskerne blev udskiftet. En akvavit stod på bordet. Hjemlængslens ildvand.

1. Roland rider i Ronceval som andre frankere End fælded han hedninger hundrede vel ad gangen.	2. Hornet satte han for sin mund, da blæste han så hårdt, at skjælv omkring kejseren både borge og gårde.

Det bankede på hos Niels. Maria kom med kølige æblekinder. Langs søerne havde hun vadet i de første visne blade.

Det bankede igen. Asbjørn havde set hende komme over regensgården. Han gjorde blot opmærksom på, at vandingskommissionen var indkaldt. Som foreningsformand for TILIA var Niels indlagt. Et tillidshverv overtaget efter udflytter Jens Otto.

Asbjørn opridsede linjerne for deres regenspolitik. Som principielt standpunkt fastholdtes, at man var mod vanding. Efter hjemkomsten forekom Regensens ceremonier provinsielle. Foreninger inviterede højtideligt sig selv hos enkelte indflyttere for bagefter at fremkomme med et tilbud om evt. optagelse. TILIA optog de indflyttere, der ikke kunne holde de andre ud. Foreningen fik tilgang af afromantiserede elementer, polit'er og en enkelt kunstinteresseret mediciner.

Men Asbjørn kunne med hans fuldmagt repræsentere foreningen, foreslog Niels.

– Det er desværre helt ugørligt. Asbjørn havde en privat aftale.

Maria så uforstående ud.

– Det tar vel ikke hele aftenen, sagde hun praktisk.

Udenfor lå et hav af ubestemmelige lyde. Dækket gyngede. Det lange rum var messen om bord. Man var på vej op mod øerne. Haldur Paturson nedskyllede sin syvende snaps og kastede sin tallerken ud gennem vinduet.

– Det er til hajerne.

Alle accepterede. To timers trampen havde udskiftet alle forestillinger. Man åd og drak sig endnu nogle sømil frem. . .

Det bankede hårdt på døren. En betjent trådte ind med nogle skår i hånden. Han blev modtaget med et latterbrøl.

– Det ska De få betalt, vrissede betjenten. Det ville pynte på rapporten, om han kunne skrive, at servicet var verificeret som tilhørende Regensen.

– Skriv for Fanden den rapport og lad os være i fred, sagde Djurhuus. Han havde aner i den højere embedsstand og var hævet over diskussion med en betjent.

– De er klar over at det bliver en meget alvorlig historie for Dem. Det er et rent svineheld at ingen er kommen til skade.

– Der kan De selv se, faldt Nolsø ind. Hvad råber De så op for!

Betjenten var rød i hovedet af forargelse. Han troede, det var dannede unge mennesker, der boede på Regensen. Han faldt helt igennem og fortrak med et fortrædeligt ansigt.

– Det var en Sherlock Holmes! håned Nolsø.

– Fantasiløs dansker! sekunderede Haldur.

– Ned med alle danske betjente! Vaagø førte an i en skål. Man hældte ildvandet i sig for at indhente de tabte sømil.

De holdt kursen. Snart var den lille episode bag dem. Skæret var klaret. Betjenten gik ikke til VP, men nøjedes med at ind-

sende en rapport. Det tog man med sindsro. Der sad nok en regensianer eller færing et eller andet sted i administrationen. I værste fald ville der ske en henvendelse til VP, der så ville beskytte dem mod at blive inddraget i noget.

Tænksomt masturberedes ølflaskerne på 7×4 .

Vandingskommissionen overvågede Regensens indre liv, stod vagt om de regensielle traditioner og dømte til vanding sådanne alumner, hvis adfærd frembød betænkelige afvigelser.

Den almindelige indflytter-vanding kunne henlægges til eventuelt. Første punkt på dagsordenen var den omsiggribende legemsdyrkelse.

– Jeg protesterer mod at dette punkt optages til samlet drøftelse, ivrede Brystkasse-Jansen, der var mødt op som formand for GAMLE. Morgengymnastikken har VPs fulde vel-signelse.

– VPs holdning skyldes udelukkende erotofobiske motiver, indskød Magnus, der repræsenterede UGLEN og understregede lærdomssymbolet med intimiderende fremmedord. Han tror at det masochistiske brusebad ovenpå vil have afsexualiserende virkning.

– VPs dispositioner og motiver er ikke til diskussion. Klokkeren ringede med den klokkerale messingklokke. Han delte personligt VPs syn på specielt morgengymnastikken. Et par medlemmer af hans forening deltog i samme. PIP var en forening af pæne unge mænd. Selv bar han sit KFUM-emblem.

– Selvfølgelig må vi standse den omsiggribende somatolatri, sagde Magnus. Men VP er et svagt menneske med sådannes skjulte sympati for udskejelser.

Bemærkningen overhørtes. Klokkeren gik over til et konkret punkt. Indflytteren Ulrik, medlem af foreningen TILIA, anklagedes for to forhold.

Første anklage: Aregensiel holdning udvist på aftenen for selve indflytterfesten. En velmeriteret regensforening gik sine

tre gange rundt i regensgården taktfast afsyngende den til enhver tid sangbare og effektive TREKRONER-march. Nævnte indflytter bar netop sin stol tilbage til sit locum, men stillede den fra sig, satte sig på samme og grinede på fjoget vis disse gæve regensianere op i ansigtet.

Den anden klage ville være bekendt fra regensprotokollen. Indflytter Ulrik havde forarget gangens renskuringskoner ved under badmintonspil at optræde i badebukser med usømmelig slap elastik.

P-manden ræbede i foragt.

– Sgu så, sagde Tamsvinet, foreningen HOF.

Det tilkom nu foreningen TILIA at fremføre et skinforsvar: Ulrik var at frifinde. Punkt 2 faldt ganske simpelt bort, fordi rengøringskonernes forargelse ikke var konstateret. Og punkt 1 måtte være et af de tilfælde, hvor den pågældende forening måtte siges at have forpasset vandingsøjeblikket. Dette juridiske skarpsyn skyldtes instruktion fra Asbjørn. Ulrik havde Niels mødt i porten. For alle tilfælde ville han sove ude.

Tænksomme miner lagde op til rådslagning. Niels rejste sig og gik, roligt overladende Ulrik til sin skæbne.

Gadelygten i Krystalgade sendte et skråt måneskin ned over væggen. På puden flød et sort pighår.

– Har du husket og låse, hviskede Maria. Niels gik ud og så efter endnu en gang.

Sorte træer stod truende i en glempt plantage. Aktietyren var sluppet løs og rasede. Stammerne faldt.

– Jeg gider ikke gå, sagde Maria. Vækkeuret stilledes til klokken fem.

To forestillinger gik sammen og avlede en tanke. Et gys af vellyst gik gennem VP. Ideerne ynglede i deres rene element, befordret af tændte lamper: *Selve handlingens identitet med*

en tilskyndelse eliminerer et valg, der må forudsætte bevidsthed om to muligheder . . .

VP rejste sig og gik omkring det ovale bord i midten. Han standsede ved en skrivepult. Med skrivestedet skiftede synspunktet. *Friheden får man først, når man vælger bevidst. Men når friheden med Kant og Hegel defineres som indsigt i nødvendighed, og denne nødvendighed er givet . . .*

VP vandrede blandt sine mahogni-møbler. Arvegods altsammen. Væggene var dækket med små familie-fotografier, ærverdige gejstlige, doktorer i teologi og en enkelt professor. Han standsede op og nikkede frem for sig: Jeg er kun en tankens nar.

Vandringerne blev eliptiske og cirklede om et punkt. »*Førgerningsstedet*«, hviskede det selvironisk. Det var det abstrakte punkt, han vendte tilbage til og altid kredsede om.

Han støttede sig til mahognibordet. Et hvidt pulver dryssede ned over tæppets udslukte mønster. Ormenes timeglas.

Lydløsheden sneg sig hen ad gangene som skjulte skygger i mørket – på jagt efter undvegne. Den ceremonielle indflyttervanding var bragt til ende med buksevand i fægtesalen. Som indflytter var det enhvers regensielle pligt at lade sig vande.

Foreningerne samledes på værelserne. Liderligheden stimuleredes med whisky og gin. Der disponeredes frit over spiritusdepoterne.

Oppe hos færingerne passerede hjemlængslen vindstyrke 11 og afløstes af pludselig stilhed.

Flaskemundinger afsøgte alle verdenshjørner. En pegede opad og skød gennem tobakstågen. Ovenover svævede glem-sels-hejren.

. . . . .
Okkerfarvet regnvejrhimmel. Sivende sol bag sorte fjelde.
. . . . .

En sky lå over fjeldtoppene. Gråd af kulde.

. . . . .
Regnen stod i grå granitkorn. Græsset groede hørligt.

. . . . .
Endelig havde de nedtrampet eksilet i de grinende gulvbrædder. Lange lemmer lå hen over stole og divaner. En havde udstridt på gulvet.

– For Satan i Helvede, bandede Haldur. Han rejste sig og ravede hen mod reolen. Her lå et kranium, overtegnet med huskestreger af medicineren Vaagø.

Haldur var selv kraniebleg i ansigtet. Han nærede et vildt ønske om at være digter. Han var stud. mag. i foragt for sine fag. Han fremhvædede nogle stumper af sin ufuldførte nidvise

STUDIERNES TUSMØRKE:

*Ikke-tankerne kryber omkring i mit myr-
myldrende kranium.*

Skeletterne spiser knogler

og brækker sig.

Ord-ulvene tuder.

– Du kan selv være ord-ulv, vrængede Djurhuus.

– Du mærker ellers som en ged, sjoflede Vaagø. Eller som en ulv i gedeklæder, jeg mener et får i ulve-tøj . . . For Fanden, du ved hva jeg mener.

– De er ellers ude efter Dem, sagde nattevagt Nommesen. Han havde med dårlig samvittighed udleveret nøglerne til vandingskommissionen. »Hr. Nommesen, De må virkelig handle per konduite«, gentog VP, når han bad om retningslinjer.

– Nå for Satan, sagde Jokumsen og rynkede brillerne på plads. Han kom hjem fra en af sine sporvognsudskejelser. Han var blevet mast op ad en pige på en bagperron.

Han hentede sin GOTISCHES ELEMENTARBUCH, låste værelset efter sig og listede over på gangens WC. Her kunne han læse i fred. Magnus havde rådet ham til at følge et kursus i gotisk.

Så kunne han senere effektivt hykle interesse for frisisk og opnå et stipendium.

... *ak ana lukarnastapin, jah liuteip allaim þaim in þamma garda.*¹⁾ Udenfor hørtes listende skridt hen ad gangen.

swa liuhtjai liuhap izwar in and- En dør blev sparket op et sted. Larmende trappetrin nærmede sig. Det tog i døren.

– Luk op for Helvede, lød det med færøsk accent.

*-wairþja manne*²⁾). Den gotiske bibeltekst virkede magisk: uden for døren blev der helt stille . . . Haldur tog tilløb.

Stilheden flåedes af dørfyldingen, der røg ind til den skrækslagne.

Nidkære vandingskommissionærer hidkaldtes af larmen og pågreb den undvegne indflytter. Nattevagt Nommesen dukkede op og omringedes af skulderklappende færing, pludselige frænder:

- Den blir sat i inden i morgen middag.
- Vi betaler regningen.
- Blot der ikke sies noget til VP.

Berømmelsens ådselsfugle kredsede over Regensen. Lindetræets blade visnede. De sorte grene var galger. Alumnerne hang og svajede. Linden rakte sin hvide spøgelseshånd frem.

– Den er en kludedukke. VPs håndtryk. Føj for Satan!

Månen svømmede gennem grenene som en fisk. VPs fiskeøjne.

. . . . .

Et medlem af foreningen SCRAP paraderede foran Regensporten med sværdet, der var gået i arv fra Uffe hin Spage.

Helligdomsskænderen fravristede ham det nationale symbol. En elektrisk stjerne hang under portrummets sorte himmel.

1. (Man tænder heller ikke et lys og sætter det under en skæppe) men på en lysestage, så skinner det for alle dem, som er i huset.
2. Lader således eders lys skinne for menneskene (Math. V. 15–16).

mel. Haldur smadrede den sidste rest af tanke i sin hjerne. Skårene hvinede omkring ham.

Hugin og *Munin* satte sig roligt på hver af hans skuldre.

– Hvad Fanden er det for et ringeri, vrissede Nommesen. Han skruede en ny pære i og fejede glasskårene sammen.

Nu kunne det snart være nok.

– Jeg ringer på fordi jeg skal ind, De får vel Deres betaling for at lukke op. Asbjørn kom tilbage fra en enlig vandring efter at have tilbragt de første nattetimer sammen med provstepigen. Det gav en fornemmelse i kroppen.

– Det er såmænd heller ikke så meget Dem, sagde Nommesen medgørligt.

– Jeg forstår bare ikke hvad det så vedkommer mig, bed den vordende advokat.

Den tændte pære i Asbjørns værelse trak hviskende alumner til. Medlemmer af vandingskommissionen lurede endnu på den undvegne Ulrik. Han gemte sig måske hos en af foreningen TILIAS medlemmer.

– Naturligvis, sagde Asbjørn og bistod ved husundersøgelsen. Vandingskommissionærer strømmede ind i hans to værelser, lagde sig på gulvet og kikkede ind under sengen, åbnede klædeskabet og følte efter.

– Det er ikke utænkeligt, sagde Asbjørn solidarisk, at han kunne have skjult sig hos Niels.

Man forstod pludselig dennes hastige opbrud. Der var også et underligt udtryk i hans ansigt. Her stak noget under.

To mand var gået over for at forhandle med Nommesen. Man ventede imens foran Niels' dør. Nøglen fremskaffedes. Man åbnede lydløst. . .

Plantagen var sort. Dumpe skridt nærmede sig. En gren knækkede. Det elektriske lys blændede. Instinktivt trak Niels tæppet op over den sovende.

Man standsede, men opfattede nogen under dynen. Klokkeren rev egenhændigt tæppet til side:

. . . . .
. . . . .
De vandingsliderlige

blændedes og veg gysende tilbage.

Niels kom til bevidsthed og sendte forbandelser mod døren, der lukkede sig efter dem.

– Det har de rigtigt godt af, konstaterede Maria.

Vækkeuret satte i. Ruderne ud mod Krystalgade var lysende grå kvadrater.

Niels kunne bare snue videre.

– Så for Helvede! bandede Maria. Der var gået en maske. Hun hængte i, mens hun krøb ud gennem vinduet.

– Det er osse din skyld.

Hun lod sin cykel skrabe unødigt mod muren.

Det gav et sæt i VP. Han sad påklædt i sin lænestol. Lyset brændte foran ham. Han frøs og følte sig utilpas.

PLAT ELLER KRONE var overskriften på arket foran ham:

Man bestemmer, hvad der skal være plat, og hvad der skal være krone. Man kaster en mønt i vejret. Hvorfor følger man alligevel ikke møntens afgørelse? Fordi man til syvende og sidst ikke vil lade tilfældet være afgørende. Men hvortil da dette spil? Fordi det stiller os over for muligheden som valgt virkelighed. Fordi det hjælper os over et dødt punkt, gør os valget bevidst.

– Det at blive vandet, må anses for lige så stor en oplevelse som udførelsen af selve vandingsakten. Vandingsliderligheden eller den hydrofile inklinations havde engang nået en sådan klimaks at vandingskommissionen havde vandet sig selv og dermed måtte siges at have realiseret det man kunne kalde den fuldkomne vanding: vanding i både passiv og aktiv mening.

Dette fremgik af Regensens arkiver. Hvis Teiresias havde været regensianer og var blevet adspurgt om graden af tilfredsstillelse ved den aktive eller den passive vanding . . .

Magnus udgød sig hydrofilosofisk for en kreds af tilhørere. I dagens anledning var han stået op sidst på formiddagen.

– Ja, jeg blev sgu også vandet, sagde Jokumsen med indflytterstolthed.

Regenslinden lyttede til beretningerne om en af de tåbelige vandingsnætter.

Niels dukkede op, og klokkeren skilte sig ud fra sin gruppe. Med bortvendt ansigt beklagede han det skete. Det skulle ikke gå videre til VP. Lige siden Christiern den Fjerde var konstateringen af kvinder på værelserne efter kl. 10 aften ensbetydende med bortvisning fra Regensen.

– Vi var ikke klar over at du var forlovet, afsluttede klokkeren.

– Du må ha indrettet en horeslå, betroede en mediciner kollegialt. Niels fik nummeret på en polytekniker.

I esoterisk diskretion gik det tynde bor gennem låsens slå. Et søm sikrede mod enhver utidig indtrængen.

NIENDE KAPITEL

Aftenkulden krydsede klinge med solstrålerne over Skt. Petri Kirkespir.

Spurvognen hvinede foran Kannibalkøkkenet.

Energisk gik dr. *Hæsgaard* ned mod Studiegården.

– Man skal opleve Hæsgaard på talerstolen, betroede Lorens. På tomandshånd kunne han virke alt for stærkt. I analysetimerne kunne han lamme sit offer.

Professorinde Regitze lyttede forventningsfuldt. De sad lidt tilbage i det trinvis stigende auditorium.

Dr. Hæsgaard nikkede koldt mod de fremmødte og udtrykte sin glæde over at kunne holde disse forelæsninger her i Universitetets psykologiske laboratorium. Som doktor havde han krav på at få stillet et lokale til rådighed. Sandheden skulle endelig siges på Frue Plads.

– Jeg minder om, at psykoanalysens fader og grand old man, dr. SIGMUND FREUD kun opnåede at blive titulær professor. Og når han overhovedet fik tildelt denne titel, skyldtes det en nær ven og beundrer, som tilbød en universitetsprofessor i Wien et gammelt værdifuldt maleri.

– En række forestillinger, begyndte Hæsgaard med tilforladelig jysk accent, er hjemløse i sproget, omgærdet af det seksuelle tabu. Børn er henvist til såkaldt uartige ord og undrev over, at de ikke skal stave dem i skolen. Hæsgaard spillede med tungen mellem tænderne. Med mundhulen avlede den ordene, der som en sæd skulle spire i tilhørernes sind.

– Barnet er udstyret med naturlig nysgerrighed og vilje til at forstå. Det spørger, hvor det selv er kommet fra. Efter det sædvanlige svar spørger det, om hvordan det da er kommet

ind i mors mave. Intet svar. Ordene er tabu. Barnet begynder så at skille legetøj og vækkeure for at finde ud af det. Det bliver måske tekniker eller videnskabsmand og gør fremragende opfindelser, men rammes af impotens.

Hæsgaard kendte studenternes symptomer fra analyse-timerne. Det begyndte med svigtende koncentrationsevne. De kastedes ud i kriser med sig selv og deres studium. De kom til ham. I løbet af nogle timer lærte de at finde tilbage til skjulte tabuforestillinger. De fik mod til at udføre den seksuelle handling, og de fik deres præ til embedseksamen.

En maler sad i månedsvi foran sit lærred og kunne ikke komme i gang. Analysen afslørede, at han opfattede penslerne i krukken foran sig som sin søsters *kusse*. Tingene nævntes ved deres rette navn. De uartige ord blev teknisk terminologi.

To hektiske pletter brændte Regitzes kinder. Hun så ind i seksualitetens værksted. Slangens tunge spillede aggressivt og gav eksakte anvisninger.

Under glødelampen skinnede fristerens kranium, omgivet af den intellektualiserede seksualitets glorie. Dødsstråler stod ud i auditoriet. Sygt stemningsvæv dræbtes. Kun knoglerne lå tilbage i hvid erkendelse. Ud af marven ville de heles og avle nye mennesker.

Adam skottede mod Regitze og gøs for at lege med knogler.

Skyggen bag taleren voksede og tegnede en silhouet af selve URTYREN: seksual- og magtdyret beherskede flokken, forløste hunnerne og påførte hannerne kastrationskomplekser.

Auditoriet var hans analysander, der selv var begyndt at analysere og nu mødte op med *deres* analysander. Hæsgaard alene var den ikke-analyserede analytiker. Han var sin egen åndelige fader.

Hæsgaard vendte sig, som blev han pludselig angst for sin egen skygge. Stod der nogen og lyttede udenfor? Resolut afbrød han sit foredrag, gik hen og lukkede døren op, kikkede udenfor, gik tilbage og fortsatte, hvor han slap.

Åndeløs fulgte man hver af hans bevægelser. Hæsgaard tog

tyren ved hornene, demonstrerede for åbent tæppe afreaktionens spontant helbredende virkning. Bagved anedes en heroisk kamp: Ene tvang han URTYRENS skygge i knæ og tog dens plads.

Freud var den store forgænger, som man havde lagt bag sig, takket være et voksende erfaringsmateriale og Næsgaards sidste bog om emnet.

– Studenterne vil forlade universitetet som ufærdige mennesker. De vil blive dommere, læger og lærere og blive lige så mange hyklere. Farisæisk vil de dræbe alt spontant liv omkring sig. De vil forlænge menneskehedens lange trælletilstand i forbudenes og de seksuelle tabus torturkamre.

Fordummelsens sorte tavle! Ingen af hans ord stod tilbage. Hæsgaard vendte sig i døren og så ind i det affolkede lokale.

Resolut gik han tilbage og skrev sin stærke tese i tre-enige tabu-ord:

Rov - Puk - Husse

Ved spontan virkning skulle de gennemhulle et dannelsesideal bygget på fortielse.

RUNDETÅRN stod massivt foran dem. Et umiskendeligt fallosymbol. Hæsgaard fremdrog det i en analysetime og satte det i historisk perspektiv. Chr. IV havde rejst et ubevidst monument over renaissancens potens.

– Du kan lige nå og gi en kop te, sagde Regitze og inviterede sig selv. De var standset ved en opgang i Købmagergade.

Lorens så hendes skarpe næse og hvasse øjne. Rundetårn var et paphylster omkring en tom flaske.

– Ja, vi kan selvfølgelig prøve hvad vi kan finde frem, sagde han og stak en yalenøgle i låsen til sin entrédør. »Lige på og hårdt«, hvislede dr. Hæsgaard.

Grå uhygge: kløer bar ham bort gennem luften. Et næb ville tappe hans blod og opæde ham på en fjern klippe. Samtidig stod han tilbage. Og rovfuglen var der også og teede sig venligt. Regitzes næb og hvasse øjne. . .

– Drømmen demonstrerer en tydelig impotens, docerede Hæsgaard. Men den viser også denne svagheds årsager såvel som midlerne til helbredelse.

Gribben var det klassiske billede på den krævende moderkærlighed, der sugede sønnens kraft til sig. Lorens havde været moderens yndling og spiste stadig hjemme. Nu havde han forsøgt et forhold til en anden kvinde. Det var mislykkedes. Ubevidst havde han identificeret hende med moderen.

Lorens 1 var udtryk for denne identifikation. Lorens 2 derimod repræsenterede den reflekterende iagttagelse og kunne kun genvinde sin potens ved at smelte sammen med Lorens 1, dvs. tage sit ubevidste driftsliv i besiddelse. Hvilket kunne ske ved fortsat ihærdig analyse.

Hæsgaard strålede af erkende-glæde. Analysen gav resultater.

Lorens bekendte sin impotens og tilstod, at han havde taget sin højre hånd til hjælp i et forsøg på at stille den hungrende kvinde tilfreds.

– Se, se, smiskede Hæsgaard alvidende. De ved at denne arketyperiske situation er beskrevet allerede i middelalderen. De som underviser studenterne burde være bedre orienteret i Folkeviserne.

TIENDE KAPITEL

Okker mættede bordfladen. Ultramarint rejstes brødknivens guillotine.

Et lag umbra skrabedes på rugbrødet. Farven lagdes på med et barberblad og tørredes af i en avis. Et blad blev vendt ad gangen. Til sidst blev den stoppet i papirkurven.

Niels satte sig i sine cykelslanger og mønstrede sit værk. Farverne havde det sivende lys i sig. Sådan stod det ind gennem den matte rude til Krystalgade.

– Hvor Satan er brødmaskinen? lød det ude i køkkenet.

– Kik ind til Niels, svarede renskuringskonens stemme.

Niels skar et par skiver af sin model. »*Brug jordfarver. De er lysægte,*« lød en stemme inden i ham. Den tilhørte et endnu ukendt geni, der var løbet af isenkræmmer-lære for at sælge æg, gå brandvagt og male. Immanuel kendte kun én målestok: det største, der var skabt, *Rembrandt og Tizian*.

De fleste tuber var klemte til det sidste. Kommunitetet strakte kun til maden. Niels tøvede lidt foran sin reel. Så fyldte han resolut ned i tasken.

– Nu kan De godt komme til, sagde han til regøringskonen
– og undlod at smække.

Et usynligt staffeli bar skyernes kæmpelærred oppe over Store Kannikestræde.

– Nu er det sket, sagde Niels, da han stødte på Asbjørn, der kom fra manuduktion.

– Hvad for noget?

– Jeg blir maler. Jeg har solgt mine bøger og skal hen og købe farver.

– *Har* du solgt dem? Asbjørn havde sans for realiteterne i en sag. Han havde selv skiftet studium to gange.

– Det må fejres, fastslog han. Niels havde kontanter. De stod på hjørnet foran DET LILLE APOTEK og var på vej ned ad de tre trin.

– Ska' vi raffe, spurgte en »farmaceut«. Billardkugler klinkede mod hinanden i baglokalet.

– To Hof, beordrede Asbjørn.

– To, gentog Folmer. Han standsede på halvvejen og spredte to fingre.

– De vil ikke raffe, klagede stamgæsten.

– *Pis pap og papir*, sagde Folmer. To Hof stillede venligt foran Niels og Asbjørn. Ham skal I ikke ta' jer af. Han er bare fuld.

Skæbnetimen slog sine tavse slag. Niels forlod sine museumslokaler for at gå ud i gader med mennesker og mærkelige skilte, lærreder spændt på blændramme.

Asbjørn fortsatte sine småtriste studier. Han tømte opgivende sit første glas og så fortrykt ud i lokalet.

– *Du*, sagde den ensomme og nikkede.

– *Ikke?*

– Folmer, sagde den venneløse. Flaskerne udskiftedes. Du er min eneste ven.

– Ja, det går nok altsammen, sagde Folmer.

– Hvorfor gi'r du mig tilbage på en femmer nu. Jeg gav dig en tier for lidt siden.

– Hvad forstand har du på det. Du er jo fuld, mand.

– Du drikker blot pengene op all'ivel.

– *Pap og papir*, sagde Folmer over til studenterne. Lad ham bare betale. Jeg gi'r en omgang.

Den kæfererede rykkede sin stol helt hen til Niels.

– *Du, Dirt-track!*

– *Ikke?* spurgte han igen.

– Ja, det er klart, sagde Niels.

– *Roskilde Landevej*. Den erindringstyngede lænede sig betydningfuldt tilbage.

- Det er indlysende, sagde Asbjørn.
- Ser du, sagde han med en kraftanstrengelse. Ham den engelske rytter!

- *Ikke?*

- Jo, det er i orden.

- Ser du, *ham og så mig.*

En fjern søndag eftermiddag med dirt-track på Roskilde Landevej. Han havde deltaget med sin motorcykel.

Døren gik op. Et hold jurister kom fra manuduktionslokalet i KFUK.

- *Du?*

- Ja, *ikke?* De var enige og brød op.

ELLEVTE KAPITEL

En hvid kirkemur stod gennem værelset. Den udstødte rakte hånden frem til almisse. En distingveret herres bortvendte ansigt var rullet til side.

Kæmpelærredet var påbegyndt andetsteds. Immanuel havde løsnet lærredet fra blændrammen og indvundet pladsen bagved.

– Så er vi klar, forkyndte han ind bag lærredet. Modellen trådte frem.

– Vi ta'r den klassiske stilling, fortsatte Immanuel. Han rettede på modellen. Hofteforskydningen skulle accentueres, modsat hældningen i skuldrene. Hovedet let fremover – sådan.

– Man må gøre sig klart, forklarede han, at man ikke må distraheres af modellen. Hun er et stykke form ligesom en flaske eller en vase. Vi foretrækker den menneskelige form, blot fordi den er mest kompliceret.

Modellen var sunket ned i sig selv som en levende søjle. Blikket lå skråt ned over brysterne, tyngede af deres vægt.

Immanuels vicevært smilede overbærende. Han havde endnu ikke modtaget lejen og tegnede nyfigent med.

Lyd og blyant og intens tavshed. Strålerne stak fra kakkelloven. Niels sloges med et skema over vægtforskydningen og skikkelsens overflade. Den ville ikke vokse sammen.

– Ja, det er stærkt! Immanuel censurerede i pausen de enkle streger på værtens tegning.

– Alle har en kunstner i sig, forkyndte han. Troen på eget overset geni udbredtes også over de toldere og syndere, han færdedes iblandt.

– Så er det tid! dekreterede Immanuel.

Selv strammede han sin tegning asketisk. Ansigtet var en oval,

der hældede let forover. Netop denne lille bevægelse var vanskelig. Tegningen skulle have samme stramhed som hos Rembrandt.

Der var øjeblikke, hvor verdenskunsten blev til under hans blyant. Men man måtte ikke skåne sin tegning. Hvor meget havde Rembrandt ikke selv ødelagt for at nå frem til fuldkommenheden?

Niels' skitse kom til at ligne Maria. Hun lå hjemme på værelset og sov ud søndag morgen. Et stykke af lademuren dukkede op bag figuren. Søndagsmuren.

– Det er slaphed! Immanuel havde stærke mundvige. Skikkelsen skulle stå ved egen kraft.

En tom og uredt seng. Marias tøj var borte. Niels løb ud i Kannikestræde og afsøgte Købmagergade.

– Jeg er på vej hen til en veninde, sagde hun foran et vindu med sko. Hun var en anden. Dig kan det jo være lige meget.

– Jamen, det har intet med det at gøre.

Maria holdt stædigt på sit.

– Jeg er ikke danserinde, men jeg ka vel altid bruges. Da jeg var sejsten, stak jeg hjemmefra. Far beskyldte mig for at stå i forhold til en. Det passede bare ikke. Jeg blev gal og tog min cykel. Jeg tog plads på badehotellerne og kom til sidst til København. Her gjorde jeg det som jeg blev beskyldt for.

Troskyldigheden stod i Marias øjne.

– Jeg ka ikke slå mig til ro med nogen. Så var det sagt.

Niels søgte at finde frem til den matgyldne tone i hendes hud.

Han brugte meget orange mod violet kontur.

Maria var skjult af sin nøgenhed. Om lidt ville hun forføre ham for at bryde af under et påskud, gå ind i det andet værelse, klæde sig på lynhurtigt og forsvinde. Så kunne han have det så godt. Selv ville hun ta ud og danse med Oda.

Et smil lå over hendes ægyptiske læber. I pausen fik hun et tæppe over sig og sad med kvart skjulte bryster.

Gråt lysende skumring. Der malkedes uden lys. En strippen af mælk stod mod bunden af en spand. Niels lyttede, mens køerne rejste sig på fladen.

Han malede oven på et landskab fra hans umyndigheds tid. Dengang han troede, det var nok at cykle ud og finde et motiv. Røde tage stod gennem ryggen på den ene ko. Malkepigen andtydedes i falmet blå. En grøn mark fyldte halvdelen af båsen.

To profetiske slag lød mod døren.

– Du er *kunstner!* sagde Immanuel og udtrykte sin anerkendelse i stumhed. Du må ikke røre det. Billedet er færdigt.

Han var sulten og lod sig traktere med te og ost.

Tre selvsikre slag lød ind til Asbjørn. Solhøj forestillede belevent en kammerat, bedst kendt under navnet psyko-Petersen. Profant var han stud. jur.

– I kommer ellers på slaget, sagde Asbjørn. Det var ærgerligt at jeg lige har spist frokost.

– Vi er slet ikke særlig sultne. Solhøj overhørte ganske de ufine antydninger. Blot du har lidt rugbrød og eventuelt lidt dåseleverpostej, så klarer vi os storartet. Godmodigt og ærgerlig fandt Asbjørn forskelligt frem. Hans forældre havde sendt en kasse æbler fra haven og røget flæsk.

– Du er et storartet menneske, fastslog Solhøj. Du ville egne dig fortræffeligt til krovært. Du er hyggelig og har kræfter.

– Hvad skal kroen hedde? sagde psyko-Petersen.

– Man smager straks at det er tilberedt af en person der har sejlet på østen. I al sin tarvelighed smager det lige så godt som den varme ret vi spiste hos Wivex forleden – ikke?

– Absolut!

Asbjørn måtte have en øl for at komme på højde og gik over gården til Hakon.

– Jeg forstår, sagde psyko-Petersen, at du ikke er nogen helt almindelig regensianer. Øllerne var stillet frem. Skummet havde lagt sig i krusene. Den ølsprudlende smiger udslettede alt lavt mismod.

Der lød et slag mod døren.

– Kom ind, råbte Asbjørn. Ind dumpede som efter aftale maleren Ole Ruus i islandsk trøje og fløjlsbukser. Man havde delt sig i to hold.

– Det var hyggeligt at se dig, udbrød Solhøj spontant og hen over hovedet på Asbjørn, der tildeltes den passive rolle at lukke døren efter gæsten.

– I lige måde, grinede Ruus. Goddaw med jer, hilste han stort ind i stuen, mens han afførte sig et par gode skindhandsker.

– Du ser dyr ud, sagde Solhøj. Hvor har du dem fra?

– Å, jeg var lige oppe hos en malerven. Der var en som havde glemmt dem, og så tog jeg dem for de to kroner han skyldte mig.

– Jeg er slet ikke sulten, forsikrede han. Solhøj gjorde plads ved bordet. Ruus gik straks i gang med at forsyne sig.

– Du praler. Er der nogen der skylder dig penge?

– Ja, forstår du, meddelte han sig til Solhøj. Det var sgu hans egen tokrone. Jeg hade lige sparket den frem bag et staffeli. Når han har solgt et billede og soldet det meste op, veksler han de sidste tiere i tokroner, enkroner og femogtyveører. Dem smider han ind i krogene på sit atelier. Men den dag kom jeg sgu først, så da han ville gi' en bajer og begyndte og rode efter penge, ku han ikke finde nogen.

– Tusind tak, sagde Ruus, da Asbjørn trak en Gammel Carlsberg op og stillede den foran ham. Operationerne forløb planmæssigt.

– Det er også uheldigt at folk med vores levestandard ikke har de nødvendige midler, konstaterede Solhøj.

– Ja, faldt psyko-Petersen ind. Man kan ikke være forsigtig nok i valget af sine forældre.

– Og hvis man har valgt uheldigt, må man supplere op med gode venner.

Alle hilste på Asbjørn, dette højst fortræffelige menneske, der nedsvælgede sit eget øl.

– Hvordan går det egentlig med denne Niels der boede heroverfor.

– Ham, grinede Asbjørn. Han vil være maler.

– Det må han ikke! sagde Ruus patetisk. Det er så svært, så svært!

– Han slider ellers bravt i det.

– Det lyder ikke godt, sagde Ruus. Der er så mange der tror de ka sætte sig hen og lære den slags. Nej, det er kun inspirationen der tæller. De billeder jeg har udstillet på Den Frie blev malet på tyve minutter.

– Skulle vi ikke gå over og se til det kære menneske, foreslog Solhøj. Maden var spist. Det ville være en passende adspredelse.

– Ja, dette er mit første egentlige maleri, begyndte Niels og tog sig selv højtideligt. Han fremviste brødmaskinen.

– Sig mig, Petersen, sagde Solhøj. Hvad ville Hæsgaard sie til dette billede.

– Ja, sagde psyko-Petersen. Han lagde ansigtet i autoritative folder og farvede sin stemme med solid jysk dialekt. Billedet De ser her skildrer tydeligvis en kastrationshandling. Brødet symboliserer moderen, men da der er tale om en gennemført feminisering, er det samtidig billede på malerens penis, som skubbes frem for at blive skåret i skiver af fadertruslen, kniven.

– Jeg synes ikke din jyske udtale er helt god. Det kan du gøre bedre, sagde Solhøj, samtidig impressario og instruktør.

Opmærksomheden samledes om den store pasteltegning af Maria. Pseudo-Hæsgaard rømmede sig.

– Her må vi sie at kunstneren er gået frontalt til værks og har fremstillet sit seksualobjekt i hel størrelse. Men kastrationen er her overført fra seksualredskabet til objektet. Derfor er hun skåret i stykker ved de mange linjer der deler hendes nøgne krop over på langs og på tværs.

– Han er fantastisk, sagde Ruus.

– Og fuld af løgn, røg det ud af Niels. Linjerne havde en ganske bestemt funktion som kontrol af figurens overflade.

– Han har ikke forstået et ord af det hele, sagde psyko-Petersen henvendt til Solhøj og Asbjørn. Hvis han vidste hvad han lavede, holdt han op på stedet!

Niels havde taget sit sidste billede ned fra staffeliet og båret det ind i stuen bagved. Det skulle ikke profaneres ligesom de andre.

– Sig mig, sagde Ruus. Tog jeg fejl, eller står der ikke endnu en Carlsberg inde hos Asbjørn?

– Jeg har kun to. Min konto er lukket. Der må købes kontant.

– Sig mig engang, kurrede Solhøj. Hvor har du egentlig gjort af din forlovelsesring?

Asbjørn svarede undvigende.

Det var et svagt punkt. Han gik stadig med den i portemonnainen.

– Hvad er den af, hoverede Solhøj. Den skal måske holdes i reserve.

– Den skulle nok kunne indbringe en halv kasse øl, sagde Ruus.

– Hvor har du den? spurgte psyko-Petersen direkte. Vi kan gå hen og sælge den for dig.

– Ja tak, hvædede Asbjørn. Jeg har selv prøvet på at omsætte den. Den kunne kun give otte kr.

– *Kun otte kroner*, sagde Ruus. Den er mægtig.

En tom ølflaske stod på skrivebordet. Et stykke glas med udtværede farver lå hen over opslåede bøger. Stolene stod tilfældigt, som når nogen pludselig havde rejst sig.

– Sikken en svinesti, fnøs Jerik. Og han skulle selv hedde »gris«, når han kom til at bo sammen med broderen. Ingen svarede. Han havde selv åbnet døren.

På Akademisk Kursus havde han hørt om regensianere, der

havde to værelser og havde en broder boende i det ene. Her kunne spares, og han kunne have et øje med Niels.

Han mønstrede billedet fra kostalden, der var stillet tilbage på staffeliet. Det genkaldte år af forurettelse, tilbragt med at muge og malke, mens de andre gik i gymnasiet og havde deres kammerater.

Der stod larm og klirren ud fra værelset overfor.

– Jeg tænkte nok du var her, sagde Jerik med uforstilt misbilligelse over for konsortiet Solhøj, Ruus og Psyko-Petersen. Asbjørn var tvunget ind i rollen som ideal vært og havde optaget et lån hos lånemanden. En kasse øl tømtes under indtryk af egne gode indfald.

– Ja, her sidder din fortabte bror, sagde Asbjørn og vejrede stemningen. Alle kendte situationen. Faderen eller moderen dukkede uanmeldt op i byen og stillede på værelset. Her var det storebror, der gav rollen.

– Sid ned og få en øl, fortsatte han gæstfrit og trak en Gammel Carlsberg op til den nyankomne.

– Behold I jeres øl, sagde Jerik ubestikkeligt. Jeg skal snakke med Niels.

Broderen dukkede sig instinktivt og blev i sin krog. Han var stukket af med sine malegrejer, før de andre stod op, og havde malet hele dagen nede i kærerne. På hjemvejen lå Jerik på lur.

– Her har jeg gået og slidt det ene år efter det andet for at I kunne læse, begyndte straffeprædikanten. Og så sidder du her og drikker.

– Ja, og ikke i det bedste selskab, indskød Asbjørn. Han ærgrede sig over sin egen svaghed over for Ruus og Solhøj.

Jerik så stærkt og forurettet ind i tobakståge og øldunst. Nu skulle det siges.

– Hvis far og mor hade levet, så ville de skamme sig over dig. Du har fortjent et rigtig godt lag tærsk.

Jerik så ikke de fnisende miner. Han lukkede hårdt efter sig og gik. Kesse var taget af sted og havde opsagt lejligheden. Og Niels . . .

– Hvad er det, gør du dine forældre skam? sagde Ruus skinhelligt. Asbjørn var én fnisen. Niels var usynlig og listede over til sig selv.

– Hvornår er det forresten du skal giftes med Sara? sagde Ruus henvendt til den ældre Solhøj. Man var ved at bryde op.

– Det er allerede på lørdag, sagde Solhøj hemmelighedsfuldt.

– Hvad er det, får du penge for det?

– Hvad for noget? Solhøj undlod at besvare de ufine spørgsmål. Han skulle giftes pro forma med en tysk emigrant, der ville opnå dansk statsborgerskab.

– Du er ikke så naiv at du tror han ikke benytter sig af det? sagde Petersen henvendt til Ruus.

– Selvfølgelig gør han det.

Tobakstågen stod ud gennem de opslåede vinduer. Asbjørn havde stiftet ny gæld. Spiritus-depoterne på gården var en farlig institution. Han overvejede at drive over til Niels, men tøvede og gik ind i værelset bagved.

Han fik et stød, da han ville tænde lyset og så over mod sin seng.

På et tidspunkt var Solhøjs sygeplejeelev dukket op. Hun drak hurtigt for meget og blev lagt ind i sengen.

Asbjørn så sultent på hende. Provstepigen var på ferie. Han ville operere i mørke og holde sig skadesløs for nogen af sine udlæg.

TOLVTE KAPITEL

Grå flader stod foran rummets hemmelige måne. Skjulte stjerner græd.

– Stig, kaldte Agnete. Elsker du mig?

Han lå vågen og så på hende med gråt tindrende øjne.

– Jeg elsker dig.

– Det er ikke blot erotisk attraktion!

– Jeg elsker dig.

– Tror du på Gud?

– Jeg tror på Gud som den højeste forestilling.

– Det er ikke noget svar!

– Vi skulle ha været gift katolsk, sagde hun urimeligt og kysede ham. Så kunne vi aldrig bli' skilt.

Tre forgyldte løg kuplede sig over Alexander Newsky-kirken.

Et kors stod over den åbne dør.

Foran lå hun og Stig på gaden. Nøgne og elskede hinanden.

Agnete gik i tanker og undgik at se på dem, der gik forbi.

Himlen stod i åben middelalder-guld bag Jomfru Maria. Hun så mod Agnete, fjern og nærværende, omgivet af sit lys. »Mor,« hviskede det.

– Er du så lykkelig, lød en hvæsende stemme.

Moderen opsøgte hende i stormagasinet. Hun havde taget et job i bogafdelingen.

– Selvfølgelig, sagde hun overrumplet.

Moderen så ondt på hende.

– Du ligger som du har redet.

– Jeg har ingen mor, hviskede det.

– Hvorfor blev du ikke gift foran Guds alter? Lad dig skille og kom tilbage!

Bag de flammende øjne luede et bål.

Søjlerne bar op under kuplen. GUD HERREN stod lodret og straffende ned i kirkens mørke. Hun var en grå skygge. En anden gik frem foran hende. Med langt udslaget hår og bøjede sig dybt.

To røde øjne fulgte Agnete. En falsk Jomfru Maria iagttog hende fra en sidehvelving.

– Kommer De tit her? Må jeg se på Dem? De har kønne øjne.

Agnete havde en bog i hånden, beregnet til frokostpausen. Englen tog den ud af hendes hånd for at blade i hendes sjæl. Den handlede om livet på en gård.

– Ja, landet er dejligt, sagde hun saligt. Vi købte også en gård til vores ældste søn. Men ved De hvad. Alt det nedværdigende arbejde! Vi solgte den igen.

– Og er det ikke underligt, hviskede hun. Litteraturen skal altid skrives af forfattere der er vokset op på et lokumstag. Med en fedtemad i hånden. Selv læser jeg kun bøger om mennesker med mindst 50.000 i årlig indtægt.

– De kan synge! fastslog hun. En bog klappede sammen om Agnetes navn og adresse.

– Vi har vores lille Maria-menighed, sagde menighedsmoderen. Det er smukke mennesker allesammen. Og de synger i vores kor.

TRETTENDE KAPITEL

Træskovle skrabede i mørket. Blød frostsne skubbedes til side.

– Daw, slagter, hva faen, lever du endnu, peb en tynd stemme i gammelt slidt jakketøj.

– Det ka du vel se, menneske, svarede en dyb stemme i sømandstrøje.

Salys rytterstatue og snearbejdernes grå silhouetter gik i ét med vejret. Amalienborgs fløje lå som tykninger i luften.

– Mon den gamle sover endnu, lød det fra en i flokken. Klokkeren var ni. Man havde været i gang siden klokken syv morgen.

Niels havde fået fat i et snetegn og deltog blandt de andre for at skovle sin økonomi i orden.

– Jeg har besluttet, erklærede Asbjørn en dag, at der skal bringes orden i vore mellemværender. Han præsenterede en regning.

– Og heri er ikke inkluderet hvad der i fællesskab er konsumeret af flæsk og andet som jeg har fået sendt hjemmefra. Regnskabet var meget detaljeret.

– *Min* hukommelse fejler nemlig ikke noget, tilføjede han.

Også Immanuel var anonymt til stede. Han skovlede tavs og morgenskummel. Det oversete geni i folkehavet.

En flok duer klyngede sig bag en kiosk på Kongens Nytorv, tvunget ned fra en første letsindig morgenflugt. Næbbet var vendt mod den tæt faldende sne.

Avisplakaten var stum anråbelse:

BRÆNDSSELSKATASTROFE. *Ældre mennesker i Kø i fire Timer for at faa en Hektoliter Koks.*

Snefug dalene i århundreder ned foran Stigs vindu. Tagene blev til hvide rektangler som ordbogssedlerne foran ham.

Hvorfor var visens Agnete så hjerteløs til sidst?

Var også det stiliseret fremstilling af hendes konflikt. Den middelalderlige fanatisme krævede åben fordømmelse. Også den måtte hun præstere for at rense sig i moderens og opdragernes øjne. Var mon fordømmelsen drevet så vidt for netop at understrege hendes ikke udtalte, underforståede smerte?

Skovlene lød hult mod fliserne i Bredgade. Fruer gik forbi iført skind af plettet leopard og ufødt lam.

– Det er en hel zoologisk have, sagde en.

– Og en samling sovekammer-rovdyr, sagde en anden. Prøv og træk handskerne af dem. Så ska I se at de har blod på klørerne.

Folkeligt vid. Asbjørn var syg for at komme med, da han så Niels' snetegn. Dette skulle han ikke snydes for.

Den lille hornblæser lænede sig forstenet mod sin landsoldat. Sneen stod dem i ansigtet som ved Dannevirke.

FÆDRELANDET stak op af lommen på en forbipasserende:

DNSAPs forsvarsforslag genrejser Danmark.

»Hun fandt ikke af Germand Gladensvend foruden hans høire Haand«.

For det første udtryktes her hans gode vilje til at overvinde sine vanskeligheder. Dernæst det blot institutionelle i ægteskabet, den hånd, som hun holdt ved brylluppet, og som på grund af brudgommens impotens var det eneste, hun fik ud af ham. Eller den kunne være udtryk for den impotentens forsøg på på anden vis at tilfredsstille bruden.

Hæsgaard havde sat ham på sporet. Lorens bredte problemet

ud. Han skulle behandle folkeviserne anderledes effektivt end Stig.

Sneen lagde sig blidt over issen på ANDERS SANDØ ØRSTED. H. JAPETUS STEENSTRUP. C. E. WEYSE. VILHELM THOMSEN.

Der skovledes på Frue Plads. Niels havde lånt en gammel læderjakke og var iført en hat, han en dag havde fundet hos Immanuel. Når nogen spurgte, sagde han »arbejdsløs« og var straks accepteret som økonomisk handicappet.

Stud. mag. Jokumsen gik forbi med mappe under armen og bebrillet næse.

Niels var usynlig. En kommunal foranstaltning.

Skovlen og sneen arbejdede sammen i en kontinuerlig rytme. Vægtforskydningerne måtte kunne benyttes som kompositorisk princip.

– Vi må ha et nyt akademi, profeterede Immanuel. Du ska være professor.

Niels fik øje på sin egen professor. En distingveret og stille herre gik forbi. Med ét så han til siden og ind i øjnene på Niels, der følte sig genkendt og gennemskuet.

En firkantet spade stødtes ned i islaget og slog mod flisen. Frosten havde bidt sig fast i gammel tøsne, der revnede i mønstre. Asbjørn stod i islandsk sweater, skihue og store strikkede vanter. Han huggede fortov langs Søerne på Nørrebro.

– Jeg kender det hele, sagde Immanuels vicevært og forsøgte forgæves at delagtiggøre Asbjørn i sin læsning af Erotikkens Historie. Han stod uden overtøj med reverset slået op på jakken. Han skuttede sig. Skoene var klamme.

– Hva om vi gik en lille tur på kaffebar?

Han havde talt fidelt med snefogden, der ikke var til stede for øjeblikket. Så kunne de gå.

Pigen ved skænken havde kaffepletter ned over barmen. Kasseapparatet larmede. Lokalet var stuvet med højrostatet snak.

Asbjørns skistøvler gik hen over gulvets nedslidte linoleum. Det drev af smeltet sne fra de mange indtrædende. Her var rig lejlighed til sociologiske iagttagelser.

Under vinduet til Nørrebrogade sad tre og raflede. Øllerne samlede sig i en flok foran dem. Pigen tog af bordet med klistrede øjne.

– Regitze, kaldte professor Aa. Nu har jeg fundet det!

Han måtte se at finde en teori, så han kunne hævde sig fagligt. Nu havde han fundet det spørgsmålstejn, som skulle gøre alle usikre omkring ham og ud i al fremtid befæste hans position.

Æstetikken skulle gøres til en videnskab. Stig æsteticerede. Lorens psykologiserede. Men var det videnskab? Hver fortolkning betød indførelse af et subjektivt element.

Teksten alene var det objektive: form og tegn, ren grammatisk mening.

– Bare rolig her, jeg ska nok sie ham sandheden. En grov kvinderøst rejste sig fra bordet ved siden af. Manden foran hende var skeptisk.

– Du ka tro han ska få sandheden og vide. Hun ravede hen til telefonen, der hang frit på væggen.

– Vil du svare, *dit dumme svin!* Hva tror du jeg ringer op for?

– Når jeg ringer op, forstår du, så er det for at du ska høre sandheden. Fordi jeg kun kommer hjem engang imellem, så ska du ikke tillade dig og kalde mig luder og smide mig ud.

– Ka du høre hva jeg sier? Jeg mener, fordi jeg ikke går i seng med dig, så er jeg go nok allievel. Men du er et riktigt dumt svin, det er hva du er! *Føj for Satan*. Du smider mig ud, blot for at jeg ikke ska få mine ting. *Pøj*, siger jeg.

Galden samledes i en grøn klat slim, og ækelheden spyttedes ned i tragten.

- *Dit svin!* Røret hængtes på.
- Du, sagde stemmen på vej tilbage. Hørte du. Jeg *argumen-*
terede sgu. Jeg sae ham sandheden. Lige op i synet.
- *Det dumme svin!* Han lae røret på med det samme.

FJORTENDE KAPITEL

Vægterstaven værnede Regens-freden. Der bogedes bag lukkede skodder. Det var intellektets time.

In hac parte nobis pugna est cum Epicureis, delicata et umbratica turba in convivio sua philosophantium, apud quos virtus voluptatum ministra est, illis paret, illis deservit, illas supra se videt.¹⁾

Magnus lå epikuræisk på sin divan, behageligt støttet af puder. Hvorfor ikke være magelig? Dovenskab prædestinerede til et studium. Og det krydrede lediggangen at læse Senecas grove udfald mod vellevned og ugidelighed.

Jesus promenerede sin glorie på Genesareth Sø og rakte hånden ud mod den synkende vantro. Glasset var splintret ved et gilde. Under havoverfladen indtegnede en alumne barokt en havfrue i svulmende renaissance.

Den faldne teolog sad i en kurvestol. Fire vægge rejste deres okkergrå tristhed omkring ham. Karlekammeret. Billedet var det eneste felt for blikket.

En lampeskærm frynsede lyset over et livsfilosofisk puslespil:
ANGSTEN ELLER TILVÆRELSSENS KLAUSTROFOBI.

De unge føler ikke angst for de lever i lykkelig uvidenhed om dens årsager. Angsten opstår på et bestemt tidspunkt, hvor

1. Her står vores kamp med epikuræerne, den oversarte, studieblege skare i et selskab af folk, der stiller deres filosofi til skue; hos hvilke dyden er lysternes tjenestepige, adlyder dem, trætter for dem og sætter dem over sig selv.

uvidenheden afløses af en viden om livets begrænsning et sted forude. Da man er bundet til dette forløb, og man ved, hvor det fører hen, opstår denne ubestemmelige fornemmelse af angst. Menneskets tanke går ud over dets egne tilværelsesrammer. Det føler sig klemt inde mellem to parallelle mure, der langsomt, men stadigt nærmer sig hinanden...

– Det er vist noget værre noget. VP tog sig over hånden.

Regensens klokkespil slog sine tolv midnatssprøde slag. Den faldne teolog holdt stævnemøde med Djævelen.

– Jeg ligger her og læser Seneca, begyndte fristeren. Dampene fra cigaren lod Afrodite stige af havet. Havfruen i gibs.

Ille effusus in voluptates, ructabundus semper atque ebrius, quia scit se cum voluptate vivere, credit et cum virtute.¹⁾

Dårlige elementer ville altid misbruge sandheden og tilsløre dennes subtile karakter. Stoikeren var moralsk ekshibitionist, en dubiøs karakter uden Augustins ærlighed.

Antonius lyttede tavs. En glød ulmede i det voksblege ansigt.

Sökja, sökeis, sökeip ... Det svage verbum *søge* bøjedes nedigennem i indikativ. Tomheden tog form af gotiske substantiver, adjektiver og verber og bøjedes i afvigende mønstre.

Jokumsen stregede reglerne under med rødt, undtagelserne med blå. Resten med grønt, for at det ikke skulle overses. Han havde haft en samtale med sin professor, der meget påskønnede hans gotiske initiativ.

... *sökjam, sökeip, sökjand*. Han så på sit ur. Tiden var inddelt. Han slappede af ved at udarbejde et emnekartotek over de bøger, han havde fået på et boglegat.

1. Han er helt hengivet i nydelser, altid ræbende og fuld, fordi han ved, at han lever med nydelser, men tror, at det er med dyden.

Under lampeskærmens frynser lagdes en ny problem-kabale:
PUNKTET ELLER PUNKTETS PUNKT.

Først konfronteredes Zenon og Aristoteles. Det blot geometriske punkt hos Zenon var statisk. Når en pil på sin flugt passerede et punkt, stod den straks stille. Det var blot punktet. Hos Aristoteles derimod mødte vi punktets punkt eller det ontologiske punkt, punktet som det nødvendige udgangspunkt for al tænkning og væren. Dette punkt var samtidig statisk og dynamisk og sattes lig Gud, fordi det i sig rummede perspektivet tilbage til det første tænkelige punkt og lod alle senere udvikle sig heraf. Dette punktets punkt var det, man havde kaldt *primum mobile*, det første punkt som skabte bevægelse uden selv at være sat i bevægelse.

Vanskeligheden bestod nu i at overflytte dette punkt fra det ontologiske til det psykologiske. Det drejede sig om inde i en selv at finde dette punktets punkt, der driver til spontan, skabende handling. Ellers ville der i stedet være et tomt sted i sjælen. Det man med et profant udtryk kunne kalde »*det døde punkt*«.

VP sad længe og stirrede på sit punkt.

– Den verbal-jonglør til Magnus! Hvad kendte han selv til synden? Antonius søgte sit sorte Paradis, der oplystes af lygterne i Istedgade.

En falden engel stod i pels, men vendte sig om efter et blik: dårlig betaler.

En elverpige stod foran et oplyst slagtervindue. Han standede. Hun gik videre.

Det udhængte kød fyldte ham med ækelhed. Pigerne var kaledede grave. Han var to gange udstødt. Tabt for teologien. Og heller ikke synden ville kendes ved ham.

Han vandrede formålsløst bort fra nederlagene. Syndens Paradis trampedes ned til fortvivelse.

Skøgen ventede i den ikke-sanerede Borgergade. En hvid bluse

lyste over en hængende barm. – *Ti kroner*, lød det mod ham. Det var en udsalgspris i nattens sidste time.

På trods fulgte Antonius med op i lejligheden. Den henlå halvmørk. To skæve vinduer ud mod gaden. Her skete forbrydelser.

Syndefaldet var hurtigt fuldbragt. Det hele blev trukket af i en avis og puttet i kakkelovnen.

FEMTENDE KAPITEL

Marmortrappens ornamenter forskød sig i gentagelser foran hendes skridt. Gulvmosaikken bredte sit lysfelt under kuplen.

– De skal ikke tro det hele går så let, lød en køligt hovevende stemme. Min mand har haft mange skuffelser. Tre gange har jeg måttet renskrive hans disputats. Så blev han forbigået ved professoratet. Nu må han slås med at være på højde. Det er sandelig ikke morsomt. To onde øjne så på hende under et affarvet hår. Regitze var dukket op i bogafdelingen for at bede Stig telefonere.

Guldet stod i lukket velsignelse bag Jomfru Maria. En røst stod truende i lyset oppefra.

– Det der er i vejen er på en måde at De har gjort Dem opgaven unødvendig vanskelig. De har søgt det komplicerede. Det er i og for sig meget prisværdigt. Men som det foreligger, er det ikke et videnskabeligt skrift. Hertil kræves ligesom i naturvidenskaberne at man reducerer problematikken til det absolut entydige.

Stig undlod at sige noget. Han havde netop gjort op med denne entydighed, stillet over for et anderledes artet objekt.

– Der er for meget underforstået i Deres afhandling. De mener selv at have forstået en række problemer, men De gør det ikke klart hvordan De er kommet til denne forståelse. Fortolkningen fremgår ikke i detaljer af teksternes rent grammatiske konsistens.

– Det har sandelig været et stort arbejde at læse Deres afhandling. Og det er blevet gjort grundigt.

Professor Aas blide stemme standsede foran et dyb af tavshed.

– Forøvrigt er den endelige afgørelse endnu ikke faldet.

– Men det har været meget interessant at læse Deres afhandling. Og jeg kan da betro Dem at jeg selv er begyndt at interessere mig stærkt for emnet. Og uafhængigt af Dem er jeg nået til lignende resultater. Så man kan sige at De ihvertfald har haft fingeren på pulsen.

– Goddag, goddag, sagde en spæd stemme. Det var morsomt at se Dem. Kom indenfor. Sid ned. Professor Reff så på Stig med intelligent flakkende blik.

– Der er ikke noget i vejen med Deres afhandling. Men vi har den aftale at afgørelsen ligger hos den nærmeste fagprofessor. Han så ned i gulvtæppets nedslidte orientalske mønster.

Bogtitlerne på de gamle bind stod frem i deres guld som associationer i en distrahit hjerne. Et elskværdigt smil gjorde ende på pavsen.

– Det var forfærdelig hyggeligt at se Dem. Jeg ønsker naturligvis ikke at stå ved hvad jeg har sagt Dem.

Vandet i Kanalen hævede sig som en flynder, der flåedes stumt, og fyldtes med ferskt fiskeblod. Vandfladen var overtrukket med et rødspættet skind. Undersiden var krænget om og dækkede bunden. Imellem flød et hjemløst skelet.

Brostenene forskød sig. Husene rykkede nogle centimeter ind på gaden og hældede. Lyden af hans skridt løb op ad alle trapper. Usynlige hænder åbnede for gashanerne. Alt liv slukkedes i stuerne. En gammel kvindes stive øjne var klemt ind i en rude som dekoration.

– Ville du elske mig ligeså meget hvis mit arbejde ikke var blevet anerkendt.

– Det er det jo.

– Jamen, hvis en eller anden ville forkaste det og måske selv overtage resultaterne i ikke helt gennemskuelig form?

– Vil du? Hvorfor tøver du?

- Selvfølgelig ville jeg det. Men det foreligger jo ikke, sier du.
  - Og hvad elsker du mest: mig eller din faglige forfængelighed?
  - Det var mig der spurgte om din forfængelighed på mine vegne. Jeg er blot såret over at du kunne tvivle på mig.
  - Jeg er lykkelig over at dit hovmod svarer til virkeligheden.
  - Og hvad med dig?
  - Den eneste jeg kan tale med er en ikon, et billede af en mor som jeg ikke har.
  - Har vi det ikke godt sammen?
  - Jo, alt for godt.
  - Så forstår jeg dig ikke.
  - Du skal elske mig.
  - Jeg elsker dig.
  - Jeg vil også helst lukke øjnene og elske dig – og mig selv.
- Hvorfor var Regitze så underlig?
- Du har misforstået. Du søger bekræftelse på din egen angst.
  - Hvorfor skal jeg altid hjemses af hekse der ser på mig med onde øjne?
  - Du skal ikke læse i andres øjne. Du skal elske mig.

Langt borte hørtes fuglelyde, der steg og sank. I fjern syden stod Døden ud af to åbnede munder.

. . . . .
din bug er en japansk måneskive
i et fjernt fantastisk land

Schades digt reciteredes, mens døre åbnedes i klublejlighe- den. Helheste-lurende skikkelser dukkede op. Immanuel og Ø var blandt de sene gæster.

- Der er kun ét problem i dag, doceredes der bag abstrakt uindfattede brilleglas. Det samme som der altid har været: den lige og den krumme linje. Dér sker det hele. Den lige linje kan

kun være lige – Den krumme derimod kan afvige i alle grader og kurver fra den lige. Dér ligger det.

– Hvad med rummet? indskød Immanuel.

– *Hva Faen mand!* svarede der konkret folkeligt. Rummet er blot en litterær illusion. Kunsten er ét stort tomt lærred. Den lige og den krumme linje kan pejle i alle retninger. Lærredet var mulighedernes vidthenevnbare hav. Selv malede han det ene billede efter det andet. Samme standardtitel: LIGE LINJE OG KRUM med undertitlen *variation* og med hver sit nummer. De stilledes ind i et skab og ordnedes efter deres udsvingsgrader.

Den lige linje kunne også friste ved sin uafsluttedhed. En pioner ville engang udforske dette ved at lade en valse trække en strimmel lærred. Han ville slå verdens længste streg og tilføje det sin personlighed ved de afvigelser penselføringen uvægerligt ville indebære. Værket kunne rulles sammen og ville blive opbevaret på et avanceret museum.

– Hvad med stofligheden? indskød Immanuel.

– *Mand*, det er litteratur altsammen. Virkelighedsillusion. Kunsten er *kunst*. Stofligheden, det er lærredet og farven.

– Man kunne måske sige, fortsatte Ø tænksomt. At lærredet er kunst i sig selv og altid vil variere i stofkarakter og afskæring. At det selv var et billede. Det konkrete var givet i materialet. Det var blot i længden for ukompliceret. Variationerne, kunsten, satte ind i det øjeblik penslen berørte lærredet.

– *Rembrandt og Tizian*, begyndte Immanuel. *Tizian og Rembrandt* . . .

– Ja, hva med dem. De hænger på museet!

– Jeg mener, ivrede Immanuel. Jeg mener at REMBRANDT og TIZIAN . . .

– Og *tizian og rembrandt*, vrissedes det. Hørte I. Han mener noget!

Et bittert drag gik hen over Immanuels ansigt. Han var til grin. Han, kunstens apostel og martyr!

– Ad Helvede til med alt professormaleri, udstødte han hårdt. Det var en grovhed og ledsagedes af en kort, påtaget latter.

– Den lige og den krumme linje er maleriets grammatik, doceredes der hen over Immanuels lig.

– Jeg mener, stammedes der surrealt. Jeg mener at på en måde så behøver man slet ingen linjer i et maleri. Det hele ka sies med farven. Billedet udtrykker på en måde sig selv og kan ikke forklares. Hvis jeg ku sie det anderledes, hade jeg ikke behøvet og male det.

– Man kan sie så meget. Men man ka ingenting sie.

– *Jeg* mener, lød det indædt og spontant. Jeg mener at man ska ha tænderne i brostenene. At man ska gi den knytneaven!

– *Den her!*

– Kunsten er spontan udfoldelse. Bag ordene lurede det i morgenstilheden.

Det brummede syntetisk som over Lüneburger Heide. Bag ved skyerne søndag eftermiddag. Men det var daggry. Niels lyttede adspredt. Alle mistede deres ansigt.

Asbjørn åbnede tagvinduet.

Tagene steg og sank under maskinernes gråt horisontale linje. Flyene tyngedes af mulig død: væltede huse, stivnede kvindekrig, tillidsfuldt lemlæstede børn. Et infernalsk vibrato gjorde dem til ét med asfalt, brosten og huse og registreredes på bunden af alles søvn. Et grotesk mareridt med rædselseffekter.

De blev liggende i en stribe over husene. Angstens fatamorgana blev den gråeste realitet:

Folket opfordres til at fortsætte det daglige Arbeide og til at sørge for Rolighed og Orden! For Landets Sikkerhet mot engelske overgrep sørger fra nu af . . .

Rundetårn stod signeret CHR. IV. Regensen skød sin skæve gavl med årstallet 1623 ud mod Købmagergade, hvilende tungt på buegangens stengrå elefantpiller.

Vægterstaven vågede med sine forgyldte pigge. Alumnerne sov.

En solsort søgte beskyttelse i linden og udsendte varsels-signaler.

SEKSTENDE KAPITEL

To skikkelser strakte sig bagover, svøbt i deres ler. Ansigterne var åbne og åndede. Hver bar en livsfrugt i hånden. Sådant var etruskerne bukket under for de nøgterne romere. Uden for Glyptoteket lød det barbarisk:

*Die Fahne hoch, die Reihen dicht geschlossen,
SA marschirt mit ruhig festem Schritt . . .*

Det trampede taktfast forbi. Ansigterne var lukkede. Døden bares i en rem over skulderen. Den romerske ørn i et mærkat på armen. Fodslagenes stilhed og kommando-åbnede munde: *Ein Volk! Ein Reich! Ein Führer!*

– Hov, De der! To skridt var nået ud på fodgængerovergangen. Der var endnu gult lys.

– Navn og adresse!

Niels søgte at bagatellisere. Asbjørn ville have henvist til en byretsdom. Det var fastslået, at sådant ikke var strafbart. Blot passagen var absolut fri.

– De kan ikke snakke Dem fra det, min herre! De hører nærmere!

Politiet vågede dobbelt over ro og orden. Værnemagten optrådte eksemplarisk. Vi skulle ikke stå tilbage.

»Hitler, dieser geniale Staatsmann . . .« Professoren havde nogle måneder helliget sig Faust og samlet et inspireret auditorium omkring »die deutsche Bewegung«. En mystisk-national bevægelse, der under forskellige kulturformer udviklede sig gennem nyhumanisme, klassicisme og romantik og hvad man ellers benyttede af klichéer til at karakterisere forskellige sider af én

åndeligt-national vækstproces. Det, der nu skete, var en videreførelse heraf. Hitler var eksponent for denne indre nationale kraft. Disse kulturværdier var ikke støvet litteraturhistorie, men levende, skabende virkelighed. En voldsom dynamisk bevægelse, der kunne nyorientere og befrugte. Hvad sagde ikke Goethe: »Was fruchtbar ist, allein ist wahr«.

En gebærde med lømmetørklædet. Som en tryllekunstner pudse han sine magiske briller.

– Skidefint, gryntede Jokumsen. Der var netop opslået nye legater på studieophold i Tyskland. Det ville være værdifuldt for ham at få et sådant, havde hans professor sagt. Han skimtede en videnskabelig løbebane foran sig. Et absolut afgrænset område. Ikke før behandlet. En dag ville han vide mest om afvigelser i verbalsyntaks mellem gotisk og frisisk. Han kunne blive doktor. Imens fortsatte hans regensielle jeg sin tomgang ned ad St. Kanikkestræde og standsede ved Regensens port.

Kalk-blåt blændede så kælderens kvadrater ind over »gåræ gård«.

Magnus moverede sin megalomani i opskræmt tempo og med indadvendte tæer. Lindetræets omvendte kost stod omvendt og lodret ned i sort uvirkelighed. Som en anden Erasmus skulle han springe soldat. Sammen med andre møde på en skole om aftenen. Foretage elementære gymnastiske øvelser og lægges på en båre.

Civilbeskyttelse!

Det værste: Det drejede sig om ganske usorterede mennesker af delvis pågående art.

Han som troede sig beskyttet af et tjenststudielighedspas, erhvervet ved indtagelse af stimulanser i stærk dosis. Hjertet arbejdede ureglementeret som på sessionsdagen.

– Tænk dig godt om, sagde medicineren 7×13 . Du lider givetvis af en *partiel amnesi*. Noget der i en civilbeskyttelses-

situation kan få de katastrofaleste følger. Nu ligger det i selve denne sygdoms art at de ydre årsager til pådragelsen af hukommelsestabet meget vel kan være indesluttede i selve amnesien. Patienten behøver altså ikke at have nogen erindring herom.

Magnus ransagede sin hukommelse. Et vist tidspunkt af bortledne vandingsnat lå hen i uigennemtrængeligt mørke.

Medicineren kunne oplyse, at dette tidspunkt ved nærmere undersøgelse ville vise sig at falde sammen med Haldurs berærkergang. Magnus kunne være blevet ramt af SCRAP i den da ikke-oplyste Regens-port.

Magnus erindrede intet. Amnesien fungerede allerede.

– *Kom hid*, lød det. Stemmen talte til den vantro synkende Petrus. Antonius havde fjernet den hedenske havfrue fra Genesareth Sø. Syndefaldet var afvasket i skyld. Ved en art stigmatisation var det lykkedes ham at opvise nogle symptomer på en kønssygdom. Men regenslægen afviste dem.

Luthers LILLE SKATKISTE stod åben foran ham: »Da Peter, som vandrede på havet ved Kristi kraft, fik øje på den stærke vind, blev han svag i troen og gav slip på det ord, som Kristus havde sagt: »*Kom hid!*«

Antonius forsagede Magnus og alt hans væsen.

»... Jeg kender intet til, at far skulle have kautioneret for dig. Så hvis du har begået noget ulovligt, må du selv stå til ansvar for dine gerninger...«

Det sorte får så ned i gulvet.

– Sådan en vil du da ikke hjælpe, hørte han Bitten sige.

I begyndelsen af studierne måtte han oprette en bogkonto. Faderen havde kautioneret for 600 kr. En formalitet som underskrivningen af karakterbogen i gymnasietiden. Kontoen var overskredet. Det sidste halvår havde han ikke indbetalt det månedlige afdrag. Til gengæld havde han intet købt.

Der var kommet mange breve fra boghandleren på det sidste. Afsenderen var trykt på konvolutten. De gik uåbnede i papirkurven som ikke inspirerende lekture.

Niels rodede i kurven og fandt det sidste brev:

Da der ikke de sidste seks måneder var foregået nogen bevægelse på hans konto, og en række henstillinger om at indbetale det månedlige afdrag eller træffe nærmere aftale var forblevet ubesvarede, havde man set sig nødsaget til at henvende sig til kautionisten . . .

» . . . Da der ikke er foregået nogen bevægelse på Deres konto . . . « citerede Asbjørn.

– Du kunne ha undgået denne situation uden at betale en øre, hoverede han. Blot der sælges, er boghandlere overordentlig large. Det er ikke det at du ikke har betalt der forurodiger, men det at du intet har købt.

– Men hvad skal jeg gøre? sagde Niels.

– Tja. Der var jo det med kautionen som var ubehageligt. Selv om der ikke i dette tilfælde var noget at inddrive. Asbjørn sad selv i den ene af Niels' cykelslangestole. Han havde indvilget i at modtage den som et sidste afdrag på gælden dem imellem. Han var ikke uden blik for, at Niels i den nye situation igen kunne gøres afhængig.

– Nu har jeg det! Du låner 100 kr. af mig – mod kvittering. Dem betaler du boghandleren i morgen. Du skal naturligvis ikke komme som en undskyldning for dig selv. Du skal indbetale ved kassen og lade som ingenting. Pengene vil klare alt. Blir du kaldt ind til nærmere forklaring, skal du blot høre på hvad de siger og bagefter bemærke at det drejer sig om misforståelser. Man vil ikke nægte at modtage de 100 kr. Boghandleren sparer en del af sit sagførersalær, og selve inddrivelsen gennem kautionist kan måske have sine vanskeligheder i dette tilfælde hvor kautionisten er død, og en anden skal hæfte for kautionen.

– Og så skriver du til Jakob i retfærdig harme. Jeg skal gerne diktere brevet.

»Kære broder« – du må endelig slå på familiestregene –
»Med undren har jeg læst dit brev af 13. ds. De beskyldninger,

som er underforståede i dit brev nærmer sig betænkeligt injurier. Jeg vil afstå fra sagsanlæg desangående. Sådant ville være pinligt inden for familien. Punktum.« Underskriv: »med mange kærlige hilsener – din broder.«

– Skriv nedenunder som et P.S.: »Hvad angår den rent økonomiske side af denne sag, kan du ganske spare dig dine bekymringer. Der foreligger en misforståelse fra boghandlerens side.

– Jeg har forøvrigt overvejet at genoptage mine studier, betroede Niels.

– Det skulle du gøre, sagde Asbjørn med eftertryk. Om ikke andet, så for at gøre Bittens forhåbninger til skamme.

SYTTENDE KAPITEL

Bløde lokketoner lød fra træernes skjulte solsort. Bag dem rødmede Søerne under solnedgangen. Grå i ansigtet af kæderygning lukkede Oda igen sit vindu.

Ugeblade og undertøj var spredt ud over de to senge og bordet. Væggene var ubestemmeligt gule. En servante grinede i et hjørne med vaskefad og vandkande.

Oda så sig i spejlet. Hun havde iført sig en ny brystholder. Det landlige yver hissedes op til et farligt blikfang. Hun havde endnu én i samme model som en gave til sin veninde.

Før Maria svigtede hende med Niels, gik de ud to og tre aften om ugen og sov tungt resten af deres fritid. Det var et liv. Alle flokkedes om Maria. De var efterstræbt som venindepar. Maria aftalte stævnemøder i stor stil. Så nød de at gå til et nyt dansested eller blot lægge sig til at sove på værelset.

Oda havde foreslået, at de skulle kaste sig ud i det frie liv. Men Maria afviste pure.

– Hvor ska jeg ellers gøre af mig selv når jeg er sur, argumenterede hun, hvis jeg ikke har arbejdet og bande over. Når Maria var sur, var der ikke noget ved noget.

Hendes trin lød på trappen. De skulle ud et nyt sted. BO-DEGA hed det. Udlændinge i uniform og blanke knapper!

Maria busede ind med røde kinder. Oda lyste op og blev en anden. Med lysende blikke så hun Maria smide undertrøjen og iføre sig den nye lift.

De omfavnede hinanden og gik forventningsfulde ud.

Sonore fløjt rislede gennem Regens-lindens nyudsprungne blade. Himlen rødmede over Rundetårn. Provstepigens medtjenerinde Asta lukkede igen vinduet.

Hun aftalte med Johanna at rejse ind til København for at opleve det ugebladsforjættede liv. De fik plads sammen hos provsten. De første aftener tog de deres pæne tøj på og gik ned ad strøget. Nu havde Johanna et halvt år hængt sammen med denne Asbjørn. Selv blev hun en sjælden gang inviteret sammen med andre regensianere, men der skete ingenting.

– Hvorfor går du også og spilder din tid på ham? sagde Asta bebrejdende. Som om han ville kendes ved hende, når han først var sagfører?

Johanna var selv usikker. Asbjørn havde opfordret hende til at gå på et kommunalt kursus, og hun havde om vinteren gået til tysk. Hun havde siddet og bøjet ord i forskellige kasus, mens Asta læste sine romaner.

– Nu ka du jo få brug for dit tysk, fortsatte fristerinden. Flere af de udenlandske soldater var unge, kønne fyre. Og det er slet ikke tyskere allesammen. Der er også nogen fra Tjekkoslovakiet.

Johanna var i syv sind og lyttede til solsorten.

BODEGAs himmel drejede med indlagte stjerner.

– Tror du han ka bruge sabelen? råbte Oda til Maria. Parrene nærmede sig til hinanden på gulvet. Det var allerede spændende, at de andre ikke forstod dansk.

De havde eksotisk klingende navne som Heinrich og Rudolph. Og så var de krigere med et kort stikvåben ved siden. Hemmelig gysen og skjult lyst til at røre ved det hårde ubøjelige våben. Selv Asta fik ikke lov til at sidde. Her gjorde det intet, at hun ikke kunne sige noget. Johanna blev hele tiden budt op af den samme smukke unge mand med sort gnistrende øjne.

– Ich liebe dich, hviskede han.

Romanbladets sværmeri og farlighed, romantisk afviklet under rejser til Italien og Paris. – Her kom det ikklædt grå og grønne uniformer.

»Her er liv og glade dage«, intonerede orkestret. Pigerne sang med: »Her går solen aldrig ned...« Lysene slukkedes. Stjernerne drejede på den falske himmel.

Døren til provsteopgangen åbnedes. I spadseredragt og ny fjerhat hoppede en skikkelse ind i porten. Skyndsomt for ikke at blive set.

Asbjørn sad skjult bag sit edderkoppe-gardin og sprang over gården for at konstatere, hvad retning hun tog.

– Skynd dig, kommanderede han med en autoritet dikteret af stærk sindsbevægelse. Tag den gamle hat på. Så får du min cottoncoat. Du følger efter og skygger.

Før han vidste af det, var Niels på vej. Det første stykke på cykel. Han stillede den fra sig i Studiestræde, da han så synderinden forude.

Høje solstråler kyssede guldkorset på Frue Kirke. En dør gik op til et værtshus i Larslejstræde. Til en grædende violin lød en grov kvinderøst: *Der er Roser i Klosterets Have . . .*

Sørne lyste under aftenhimlen. Gennemsigtige skygger bredte sig under træerne. Johanna blev borte.

Niels kom ned på stien og så hende lænet op mod en grøn uniform.

Træerne drømte forelsket i deres lysegrønne skrud. Vandet lyste af skinsyge: der sad hun på en bænk under kastanjernes brudelys. Svigefuldt kyssede hun sin Heinrich.

– Hmm, brummede Asbjørn olmt og standsede.

Johanna gav et hvin fra sig. Heinrich søgte at beskytte over for utidig indblanding. Det var, hvad der manglede. Som en tirret tyr styrtede han ind på tyskeren. Raseriet gav kræfter.

ATTENDE KAPITEL

En nøgle drejede hårdt.

– *Så står vi op.*

Det var hjemme på gården, og Jerik der kaldte. Niels vendte sig på briksen for ikke at slippe søvnen.

– *Når vi står op, så står vi op!* Betjenten røg ind i cellen.

– *Tæpperne lægges sammen. Briksen slås op. Omgående! Forstået?*

Niels parerede ordre, men forstod ikke.

Et vaskefad med vand var stillet ind på gulvet. Den bratte opvågnen. Bygningen var opført i gule mursten, så han dagen før. Med bånd af røde sten. Ligesom Rigshospitalet.

På angivet dato i april, hed det i brevet, havde Niels overtrådt færdselslovens § 49, stk. 4. Hvorfor han idømtes en bøde stor 20 kr. – subsidiært to dages hæfte. Ligesom under hospitalsopholdet ville han her kunne gøre besparelser på sin konto, blive opvartet, få maden serveret og få læst noget.

Højt oppe tilgitredes lyset. Rummet var skidengrønt. Bord og bænk sammenvokset som i en skolestue. Dertil en skammel og og en potte, stukket ind i en hulning i væggen: Vestre Fængsel.

Det raslede igen. Morgentoiletet overstået. I stedet klirredes der med kopper. Flov te og to ydmygt belagte skiver.

. . . . .

Minutterne stod i uformidlede punkter.

Han afleverede bøgerne ved ankomsten til politistationen. De skulle passere censuren. Hvornår de kunne afleveres? Intet svar. Han var under bevogtning. Politibilen kom. Han eskorteredes af to betjente.

Gennem gitter så han folk fortsætte deres lille travle hverdag. Politibilen standsede for gult og holdt stille for rødt.

En distingveret herre passerede fodgængerovergangen for grønt. VP så en ekstra gang mod lyskurven, før han gik over. Hans bror var lige blevet rigspolitichef.

. . . . .

Nøglen i døren.

Hver fange beordredes ud i en række. Med ansigtet mod muren, mens andre defilerede forbi. Med nogle skridts afstand bar hver sin natpote. Den anden række stod imens med ansigterne mod den modsatte mur.

Stadig ingen bøger. Kun den reglementerede bibel lå under bordet. Han havde talt med sin professor, der gerne accepterede et speciale i etruskisk kunst.

Niels havde udbredt sig om stofvirkninger. Leret var det foretrukne materiale. Det skulle genskabe livet umiddelbart og uhøjtideligt. Det måtte ikke stivne i marmor.

Hvad stod der forøvrigt i skabelsesberetningen? Fængselsbibelen bekræftede, at Herren gjorde et menneske af ler og indblæste det liv . . .

Døren åbnedes. Nogle tovstumper blev smidt ind på gulvet. De skulle trævles op. Det var bodsarbejde.

Kaki-klædte arrestanter: al samtale forbudt. Asbjørn nød sin cigaret under den daglige gårdtur.

På anden måned sad han i Nordre Birk. VP havde sørget for, at sagen blev holdt inden for dansk retspleje som overfald på sagesløs person under formildende omstændigheder. Sagen blev ikke nævnt i pressen, og afsoningen var diskret henlagt til sommerferien. De to første døgn havde været psykisk tortur. Man

måtte vænne sig til det ydmygende reglement, natpotten og den ubehøvlede tone. Så fik man sine bøger, og den ene dag tog den anden.

Gårdspladsen lukkedes af uoverstigelige mure. Asbjørn lod blikket følge skyerne, der dorske og magelige drev ind over byen for at stå stille over Regensen. Hvor sejlede mon SS Gyda?

En betjent var på vej. Det var forbudt at stå stille. Asbjørn deltog i den tavse tomgang.

Bøgerne måtte snart være der. Niels trævlede tovværk. Sådan havde han forvandlet manillasnor til hestehaler. Søndagsskolens basar. Et udredet stykke hamp flød på gulvet som et pigehår.

– Hva ville du sie hvis jeg kom sammen med andre? Marias troskyldige mine dukkede op. Hun kom en eftermiddag for at hente sit billede. Et fotografi i badedragt. Hun skulle bruge det. Forøvrigt kom hun ikke mer.

– Du har jo ikke brug for mig. Først maler du, og så læser du. Og så har det osse varet længe nok.

Døren åbnedes. Klokken var tolv. Middagsmad. Stuede kartofler og flæsk fra saltkarret.

Den, som for at skuffe med hensyn til grænserne for grundejendom, grundrettigheder eller rettigheder med hensyn til vandløb eller vandstrækninger sætter falsk skelsten eller andet mærke for disse eller flytter, borttager, forvansker eller ødelægger sådant mærke, straffes med fængsel indtil 3 år. Sker det for at hævde et berettiget eller afværge et uberettiget krav, er straffen bøde eller hæfte.

Det var de andre, der havde sat falske skelsten. Asbjørn sad bøjet over straffeloven og stak hårdt ind i sit pensum.

Han pauserede over et stykke chokolade. Sendt af Ulla. Forældrene tog det naturligvis tungt. Moderen fik et hysterisk anfald. Hendes søn i fængsel! Han studerede jura! Faderen så nok, der var formildende omstændigheder. Asbjørn frabad sig ethvert

Besøg. Som om han ikke var straffet nok. De kunne sende cigaretter og chokolade.

Ulla skrev. Hun ville ikke bære nag til ham. Han spiste chokoladen uden at forsødes. Hun havde nok været hans erotiske forløser, men holdt sig skadesløs for en forsømt barndom ved at stille krav om urimeligt gentagne elskovshandlinger.

Johanna svævede stadig i et skær af erobring. En troppe-transport havde fjernet rivalen, og Asbjørn havde tortureret hende med lumske bebrejdelser og hyklet tilgivelse for hendes dumheds skyld.

Om to timer var de to døgn udløbet. Niels så på sit ur. Ingen bøger var udleveret. Han pillede tov og trævlede sin selvagtelse op til de sidste fibre.

Sjette armløftning: Asbjørn trak vejret dybt. For ikke at nedbrydes udførte han sine øvelser på klokkeslet.

Cellen var regensielt skidengul. Gitret var placeret højt. Murene var solide. Gulvet af cement. Ørkesløst at påbegynde hemmelige gange med en teske. Men det hviskede fra GREVEN AF MONTE CHRISTO: »Hold hadet brændende! Glem aldrig din hævn!«

Oppe på puppen sad Timmermand med en træklods mellem hænderne. En kniv fulgte tankeløst årerne i træet.

9. april var SS Gyda av Bergen for hjemgående. Skibet fulgte en udtalt ordre og drejede ind i stimen af danske og norske både. Med kurs mod nærmeste engelske havn. Nu lå SS Gyda i en konvoj over Nordsøen.

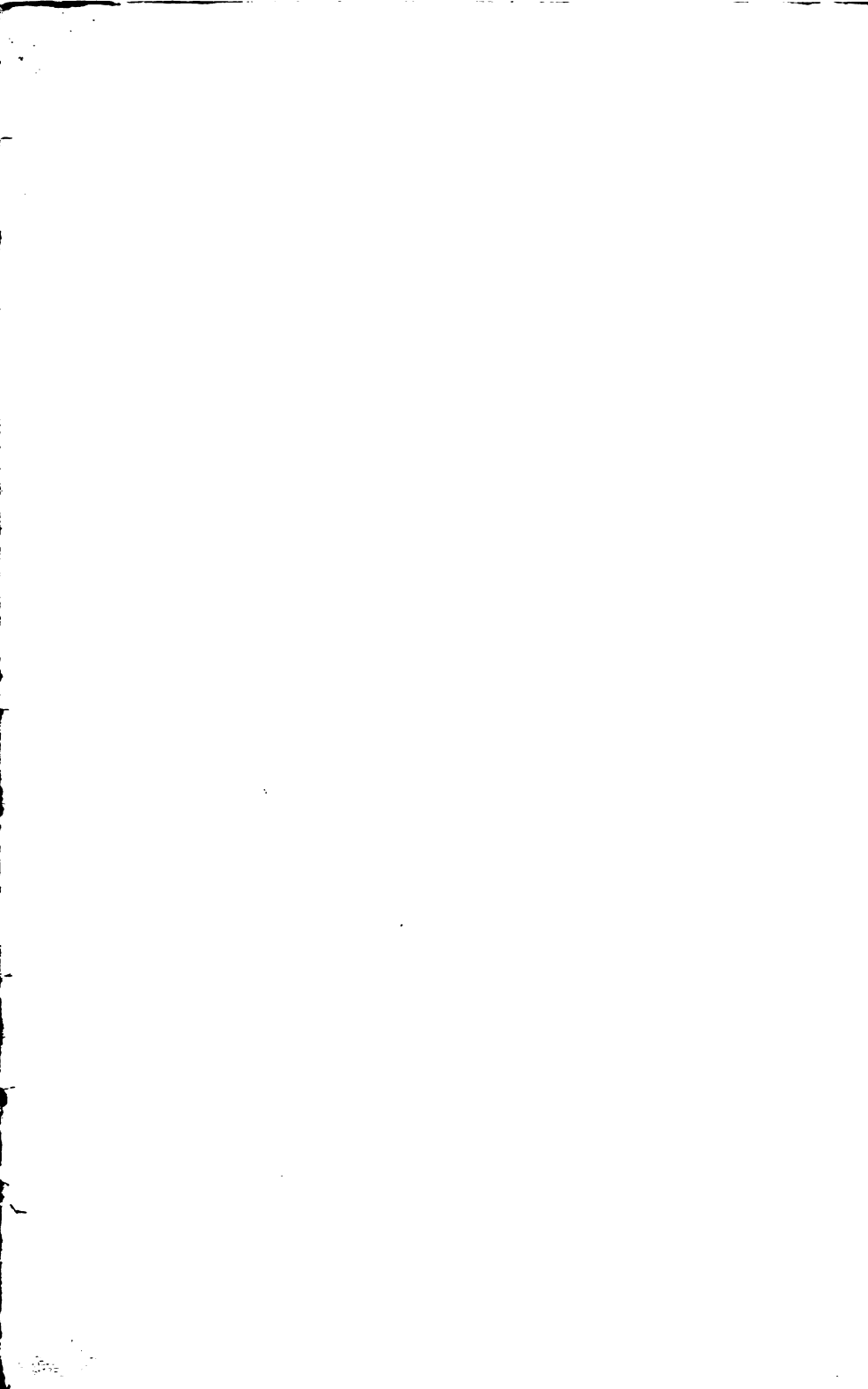
Timmermand så ikke op. Han værgede sig mod lyset, træt af at søge horisonten over det grålige, minefyldte hav.

ORDLISTE

over forekommende regensielt slang
og deri forefaldende fremmedord

- s. 33 *honoris causa* for ærens skyld.
- s. 40 *reptil* krybdyragtig.
- s. 42 *lobhudling* skamros.
- s. 44 *guttural* som frembringes i struben.
- s. 51 *heksa-* og *pentameter* henholdsvis 6- og 5-fodet versemål.
- s. 53 *pseudo-* falsk, uægte.
eskatologisk som angår verdens undergang og dom.
- s. 53 *topografisk* som angår beskrivelsen af jordoverfladens form og beskaffenhed.
- s. 54 *famulus* uddannet medhjælper, amanuensis.
locum ordets blot latinske betydning, egl. stedet hvorhen.
gårø gård Regens-gården. En latinsk ejeform *-ø* vilkårligt tilføjet et nordisk ord.
- s. 56 *konfessionsløs* som ikke bekender sig til nogen trosretning.
- s. 61 *masturbere* ved håndspålggelse at frembringe seksuel tilfredsstillelse hos sig selv.
- s. 61 *erotofobisk* som lider af skræk for det erotiske.
somatolatri legemsdyrkelse.
- s. 63 *eliminere* udelukke.
- s. 66 *Hugin* og *Munin* Odins to ravne og visdomsfugle, egl. tanke og hukommelse.
- s. 67 *hydrofil* vandingsligerlig, egl. som elsker vand.
- s. 67 *inklination* tilbøjelighed.
- s. 68 *hydrofilosofisk* vandingsfilosofisk, egl. som elsker både vand og visdom.
horeslå gammelt regensielt udtryk, sml. et ord som »horebræt« med Kingos omskrivelse af seng til »sovetræ«.
esoterisk som kun er bestemt for en inderkreds.

- s. 68 *Teiresias* spåmand i den græske sagnverden. En dag så han i en skov to slanger parres, slog efter dem med en stok og forvandlede til kvinde. Nogen tid senere forvandlede han i samme situation atter til mand. Med disse erfaringer blev han hidkaldt til Olympen for at afgøre en strid blandt guderne om, hvem der var størst lyst beskåret under samlejet. *Teiresias* voterede for manden, hvorfor Hera slog ham med blindhed, mens Zeus gav ham sandsigerevnen.
- s. 70 *terminologi* fagudtryk.
- s. 71 *fallos* det mandlige lem som symbol for den avlende kraft.
- s.. 72 *arketypisk* i dybdepsykologien betegnelse for visse fundamentale forestillinger, som menes at genfindes under skiftende betingelser i alle civilisationer og i det enkelte individs ubevidste betragtet som resumé af sådanne grundstadier. »Urtyren« s. 112 er en sådan forestilling.
- s. 91 *epikuræisk* som forstår at nyde livet i bevidsthed om dets blot dennesidige karakter.
- s. 91 *pædestinere* forudbestemme.
- s. 91 *klaustrofobi* angst for lukkede rum.
- s. 92 *ekshibitionist* som opnår tilfredsstillelse ved at fremvise sine kønsdele.
dubiøs tvivlsom.
subtil spidsfindig.
- s. 93 *verbal-jonglør* person der leger med ord.
- s. 95 *konsistens* sammenhængstilstand.
- s. 99 *surrealt* overvirkeligt, som tilhører en skjult virkelighed bag den synlige.
- s. 102 *megalomani* tilstandsbillede ved dementia paralytica, kendetegnet ved storhedsforestillinger.
partiel amnesi delvis bortfald af erindring.

REGENSEN

Det var i 1949 Hans Mølbjerg debuterede som romanforfatter med prisvinderen »Gården«. Siden har han været optaget af pædagogisk og litteraturvidenskabeligt arbejde. Nu vender han tilbage til den litterære scene med en ny roman.

»Regensen« er for såvidt en fortsættelse af »Gården«, som en af dens centrale skikkelser er bondesønnen Niels, udbryderen der ville ud af sognet og opleve verden. Men netop derved bliver det en roman om et helt andet milieu og med en selvstændig handling.

Niels tager til udlandet, kommer hjem til gården, finder forholdene utålelige og rejser hurtigt til København, studerer, bor på Regensen, lever med akademiske venner og mindre akademiske piger, flakker, tvivler, tror og overraskes som al anden ungdom af besættelsen, der kommer som et chok i hverdagen, skønt man hele tiden har anet Hitlers større og større magt som uhyggelig baggrundsstøj.

Det filmiske, som prægede »Gården«, præger i endnu højere grad den nye roman. Scene veksler hastigt med scene, type med type.

Med denne bog har Hans Mølbjerg givet danske læsere en ny sjældenhed – skildringen af provinsstudenternes liv i storbyen med dets åbenbare goder og skjulte farer. Landboere og byboere vil kunne få hver sit ud af »Regensen«.

SCHULTZ